

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in prazniki.
Inserati: do 9 petti vrst s 1 D, od 10—15 petti vrst s 1 D 50 p, večji inserati
petti vrst s 2 D; novice, poslano, izjave, reklame, preklici petti vrst s 3 D;
poroke, zaroke velikosti 15 vrst 30 D; ženilne ponudbe beseda 75 p.
Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davki posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravnštvo "Slov. Naroda" in "Narodna tiskarna" Knaflova
ulica št. 8, pristileno. — Telefon št. 304.

Dr. Otokar Rybař, poslanik in poobl. minister:

K vprašanju: Ali je naša kraljevina nova ali stará država?

Povodom razsodbe mešanega nemško-jugoslovenskega razsodnika Šćepana Ženevi, dne 3. oktobra v 1922 letu, ki je rešila v našo korist vprašanje, ali je naša država upravičena likvidirati imetja nemških državljanov tudi na bivših avstrijskih in ogrskih delih naše kraljevine, se je v naši javnosti zopet začelo živahnejše razpravljati o vprašanju, ali je naša kraljevina nova ali stará država. V svoji znanstveni gorečnosti grejo nekateri tako da, da označujejo razsodbo, ki je naši državi rešila lepe milijone, za zgredeno. In tako se nudi svetu groteskna slika, da je nemški razsodnik v Ženevi glasoval s predsednikom in našim članom vred v korist naše teze, ki se glasi, da se ima pri reševanju gornjega spora smatrati naša kraljevina za staro državo, dočim se nemški tožniki preje in sedaj v novih pravdah tudi no obnavljam lahko sklicujejo na celo vrsto naših znanstvenikov, ki z vsemi mogočnimi argumenti dokazujo, da smo nova država.

Zdi se mi, da je tu treba nekoliko pojasnila.

V smislu čl. 29 versaljske pogodbe imajo zavezniške države (torej tudi naša) pravico, da obdržijo in likvidirajo vsa na zavezniškem ozemlju se nahajajoča imetja nemških državljanov. Glede obračuna vrednosti teh zaplenjenih imetij pa obstoji razlika med starimi in novimi državami. Dočim smo namreč prve obdržati to vrednost za se in vporabiti v izvestnih slučajih za odškodovanje svojih državljanov, odnosno odbiti od svojih reparacijskih terijatev, morajo nove države iz likvidacije zaplenjenih imetij dobljene zneske izplačati nemškim lastnikom.

Kakor se vidi, gre za veliko razliko. Ako dokažemo, da smo stará država, ostane vse nam: ako smo nova, smemo sicer imeti zadružiti, moramo pa izplačati Nemcem dotično vrednost.

Ker je naša vlada seveda zavzela našim interesom ugodnejše stališče, so se nemški državljanji obrnili na mešano razsodišče v Ženevi, dokažujoč, da smo nova država. Pri tem so se pozivali na izvajanja dr.

Sagadina, dr. Slobodana Jovanovića in drugih naših znanstvenikov.

Nemci so nam celo sploš odredili pravico do likvidacije nemških imetij v bivših avstr. in ogrskih pokrajinih in jo priznali le za Srbijo in Črnomorje, toda zgori navedeno omejitvijo, da imamo kot nova država izplačati vrednost razlaščenim lastnikom.

Mešano razsodišče v Ženevi se je torej moralno baviti s vprašanjem, ali je naša država smatrati za novo ali za staro. Zastopniki pravnih strank so se pozivali na različne avtorje, * preseščevali so regentove in druge uradne izjave in proklamacije ob aktu našega združenja, no preprečevali dokazov, kljub več nego eno leto trajajočemu razpravljanju, ni bilo mogoče podati.

Ko sem septembra mes. I. I. nastopil službo v ministrstvu za zunanjne stvari, se je to vprašanje na novo pretresalo v odd. za mednarodne pogodbe. Uspeh novega študija je bilo spoznanje, da za rešitev našega spora v dopustnosti likvidacije nemških imetij nikakor ni potrebno, da se neizpodobito dožene prava juridična priroda naše države, da je torej čisto vse eno, kako sodi o tem Peter ali Pavel, naši ali nemški znanstveniki, temveč da je edino mešanina, kako sodi o tem vprašaju v mirovne pogodbe.

Ker gre za anklacijo določnih mirovnih pogodb, imelo se je torej edino le določiti ali nas tretirajo te pogodbe kot novo ali staro državo. V tem oziru pa smo, po natančnem proučevanju, prišli do prenrica, da nas vse mirovne pogodbe v mednarodnem oziru, posebno torej v oziru mednarodnih pravic in obveznosti, postavljajo v eno vrsto z drugimi starimi državami.

Naši razlogi so bili tako preseščevalni, da je našo tezo osvojilo ne

* Kurilnost radi omenjam, da kor dokažejo naši znanstveniki, da je naša kraljevina nova država, tako nemški (Issy, die privaten Rechte und Interessen im Friedensvertrage; Prof. Fleischman) to zanikujo.

samo mešano razsodišče, temveč da je zanjo, kakor rečeno, glasoval tudi njegov nemški član.

O našem stališču je bil izdelan referat, iz katerega naj navedem tu glavne argumente.

Na pariško konferenco je bila povabljen kralj. Srbija, prišla pa je kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je v vseh mirovnih pogodbah, brez vsakega izrecnega sklepa, navedena kot zavezniška država, dasi je bila taka, v vojni, le Srbija. Ako bi šlo za novo državo (v mednarodnem oziru), bi bila moralna konferenca šele dovoliti, da ona nastopi mesto tiste, ki je bila povabljenata in ki edino je bila zavezniška država.

V uvodu h konvenciji o zaščiti manjšin se kraljevina SHS osloboji od obveznosti, ki so navedene v čl. 35 berlinske pogodbe iz 1. 1878. Takrat kraljevine SHS ni bilo; obvezne so bile naložene kraljevini Srbiji. Ako se sedaj naša kraljevina oslobjuje od teh obvez, sledi iz tega jasno, da smatra konvencija obe državi za eden in isti pravni subjekt.

Isto velja o določbah glede pridobivanja shs državljanstva. Dočim so namreč glede pripadnikov bivših delov a. o. monarhije natančno navedeni pogoji, pod katerimi so postali ali lahko postanejo shs državljanji, se državljanji kraljevine Srbije niti ne omenjajo. In vendar ne bo nitične trdil, da oni niso shs državljanji.

Enako stoji s prejšnjimi državnimi dolgovmi. Mirovne pogodbe zelo podrobno določajo, katere avstrijske in skupne državne dolgovne imata naša država prevzeti. O srbskih dolgovih pa sploh ni govora in vendar ni dvoma, da jih mora naša država plačati.

Očividno, v enem in drugem slučaju, konferenca ni dvomila o istovetnosti in nepretrgani kontinuiteti Srbije in kraljevine SHS.

Sicer pa se nahaja v Senzermenski in trianonski pogodbi člen, v katerem so nove države imenoma navedene. To je čl. 248, odnosno čl. 231, ki določuje valuto in tečaj, po katerem se imajo plačati predvojni privatni dolgovi. Tu se razlikuje med starimi in novostvorjenimi državami in se kot novostvorjeni navajate Češkoslovaška in Poljska.

Čl. 271, odnosno 254 potrjujejo razlikovanje in označujeva vgori citiranih dveh člankih navedeni dve državi kot »les Etats nouvellement créés« (kot novoustanovljeni državi).

Razsodba ženevskega mešanega razsodišča se sklicuje pred vsem na ta razlog in odbija nemško tožbo, ki je nam pravico do likvidacije odrekala.

Sicer pa — in to naj služi v posredovanju naših državopravnikov, ki vidijo in naši državi novo tvorbo — ženevske razsodišče izrecno priznava, da, »četudi je sporno vprašanje iz čisto znanstvenega stališča discussable, in če bi se celo iz tega stališča imelo odločiti v smislu tožiteljne teze, o čemur pa razsodišče v tem slučaju nima soditi, bi vse eno ostalo resnično, da z ozirom na gori

navedene določbe ni mogoče smatrati državo SHS kot »novostvorjeno državo« v smislu senzermenske in trianonske pogodbe« (podprtano tudi v izvirniku).

Našim znanstvenikom je torej še vedno odprta možnost, da tudi naprej razpravljajo o vprašanju, ali je naša kraljevina v državopravnem oziru stará ali nova država (kakor so se v a. o. monarhiji, do njene ne-slavnega smrti, pričkali o tem, ali je to realna unija, zvezna država, državna zveza ali pa nestvor »sui generis«); v mednarodnem oziru in za aplikacijo mirovnih pogodb pa jo bo, v veliko našo korist, treba priznati kot staro, istotako kakor je po I. 1876 »nova a. o. monarhija v mednarodnem oziru ostala isti pravni subjekt kakor prejšnja »avstrijska carevina«.

Dr. Fran Windischer:

Trgovska akademija v Ljubljani.

Dvanajstega januarja 1901 je Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v proslavo svoje petdesetletnice položila stvarni temelj slovenski višji trgovski šoli v Ljubljani ter votirala K 20.000 za ustanovni fond takega zavoda.

Idejni temelj za tako ustanovitev pa je bil že dolgo v srcu in duši naših gospodarskih voditeljev. Zbornični tajnik g. dr. V. Murnik, ki je v navedeni seji utemeljeval kot poročevalc predmetni predlog z vzgledno prepričevalnostjo, ni imel lahkega posla. Oglasila se je precej odločna opozicija te danem nemške manjšine proti pričakovovanju v slavnostni seji sami. Toda predlog je precej boljši, kreplja sta ga držala gg. Lenarčič in dr. Murnik. Od tedaj je Trgovska in obrtniška zbornica leta za letom zbirala v vsakem proračunu za ustanovni fond bodoče trgovske akademije v Ljubljani. Na imponantnem Vseslovenskem trgovskem shodu leta 1907, ki ga je priredilo Slovensko trgovsko društvo »Merkur« in mu je predsedoval komorni predsednik gosp. dr. Danilo Majaron, se je obširno razpravljalo o slovenskem trgovskem šolstvu temeljem poročila ravnatelja Tržaške posojilnice gospoda Ulčakarja. V krepki resoluciji je shod zahteval soglasno poleg trgovskih nadleževalnih

šol, nižje trgovske šole v naših važnejših gospodarskih središčih ter v Ljubljani kot krono trgovske šolske Višjo trgovsko šolo (akademijo).

Ustanovitev Trgovske akademije je bila kardinalna točka gospodarskega programa naše trgovske Matice, leta 1901 ustanovljenega Slovenskega trgovskega društva »Merkur«. Na raznih trgovskih skupščinah se voditelji našega trgovstva oglašali z zgovorno besedo za izvottvorenje prepotrebnega zavoda. V Avstriji je bila za trgovsko šolstvo v slovenskih centrih vobče zelo slabovo skrbljeno. V Ljubljani je obstojala Mahrova trgovska šola, ki je strokovno sojeno, vsgajala dober trgovski podmladek, ali v slovensko-nacionalnem pogledu ni prihajala v poslov. Celo na gremijalni trgov. šoli v Ljubljani, namenjeni našim trgovskim vajencem, se je obdržal nemški učni jezik za več let celo v našem stoljetju. Strokovne predmete je požrtvovalno pričel poučevati na tem zavodu, ki je vzgojil mnogo naših najboljših trgovcev, naš zasluzni pisatelj trgovskih strokovnih knjig g. ravnatelj Ivan Vole. Ko smo Slovenici precej pozno in ob živem odporu prevzeli vodstvo Gremija trgovcev v Ljubljani, je stoprav dobil sloven-

A. E. W. Mason:

KLIC NA POMOC.

Roman.

»Pa da, monsieur,« je ugovarjal Perrichet. »Da, da: le poglej! Na tej toaletni mizi je bil lonček cold-kreme. Tu je stal še pred eno uro. Ko smo bili v tej sobi, tu, kjer držim svoj prst. Sedaj ga pa ni več.«

Hanaud se je na glas zasmjal.

»Prijatelj moj,« je rekel ironično, »povem vam, da časopisi ni bil pravičen napram vam. Vi ste več kot inteligenter. Resnica, predragi prijatelj, leži na dnu vodnjaka, vi jo pa iščete na dnu lončka cold-kreme. Sedaj pa pojdimo. Kajti ničesar več nimamo iskati v tej hiši, go-sподje.«

Odšli so iz sobe. Perrichet je stal ob strani, kakor bi se sramoval. Veliki Hanaud ga je bil pravici pokaral. Sedaj si je bil na jasnom o tem. Hotel je pokazati svojo inteligenco — da, sedaj so na vsi videli, kako je ne-inteligenter. Bolje bi bilo, če bi bil molčal o tem lončku coldkreme.

Osmo poglavje.

Ladijn kapetan.

Hanaud je odhajal od vile Rose v spremstvu Ricarda in Wethermilla.

»Pojdimo kosit,« je rekел.

»Da: pride v moj hotel,« je rekel Harry Wethermill. toda Hanaud je odkimal.

»Ne, pride z menoj v vilu des Fleurs,« je odvrnil. »Tam bomo marsikaj spoznali; in v zadevi, kakor je ta, je vsaka minutu važna. Mudi se nam.«

Ali naj grem z vami? je vprašal željno krvivec. Toda vi, gospod Ricardo? Kaj je vaše mnenje?«

Ricardo je vzel iz svoje zapisne knjižice list papirja in iz svojega žepa svinčnik. Čutil se je izredno počasnega s Hanaudovim vprašanjem in mu je hotel dati popolnoma točen odgovor. »Hočem tukaj določiti najvažnejše točke skrivnosti,« in začel je sestavljati točke na sledenič način:

1.) Celija Harland je prišla v hišo gospode Dauvray pod zelo dvoumnimi okolnostmi.

2.) S še bolj dvoumnimi metodami si je znaula pridobiti izreden vpliv na mišljenje gospode Dauvray.

3.) Če je treba dokaza, kako popoln je bil ta vpliv, zadostuje pogled na garderobo Celije Harland; kajti nosila je najdražje obleke.

4.) Celija Harland je povzročila, da je bil šofer Servettet odsončen v Chambéryju v torek zvečer, ko se je zgodil zločin.

5.) Celija Harland je kupila vrvico, s katero je bila zadavljena gospa Dauvray in zvezana Helena Vauquier.

6.) Odtisi stopinj pred salonom dokazujojo, da je Celija Harland tekla iz salona v avto.

7.) Celija Harland je rekla, da bo v torek zvečer seansa, oblekla se je pa tako, kakor bi znašla na sestanek z ljubimcem in ne na spiritistično sejo.

8.) Celija Harland je izginila.

Teh osem točk natanko dokazuje sodelovanje Celije Harland pri zločinu. Ne najdem pa možnost, odgovoriti na sledeča vprašanja:

a) Kdo je bil moški, ki je soudelezen pri umoru?

b) Kdo je bila ženska, ki je prišla na večer umora z gospo Dauvray in s Celijo Harland v vilo.

c) Kaj se je pravzaprav godilo v salonu? Kako se je izvršil umor?

d) Ali je povest Helene Vauquier resnčna?

e) Kaj pomeni potvrdjena pisava na listku? (Menda je to spiritistična pisava Celijine roke.)

f) Zakaj je na eni blazini na divanu mal, svež, rjav madež? Je li to kri? Zakaj je druga blazina strgana?

Ricardo je v trenutku misil staviti še drugo vprašanje. Hotel je namreč vprašati ali je zginil lonček za cold-kremo iz Celijine sobe ali ne; toda spomnil se je, da Hanaud ni prispoljal tej stvari nobene važnosti, in zato jo je pustil. Razven tega

ski jezik pristojnega mesta tudi v grešalni šoli.

Velike težave je bilo premagati, predno je prišlo do Trgovske akademije v Ljubljani. V starji monarhiji je bilo dokaj ovir. Šolska uprava ni bila prijazna tej upravičeni in umejni slovenski zahtevi. Nasprotna je bila ustanoviti Trgovske akademije v Ljubljani, ker na slovenskem jugu si ni zelela višjega šolskega zavoda s slovenskim učnim jezikom iz nacionalno-političnih razlogov. Na druge strane se je vrla držala načela, da je varovati interes obstoječih višjih trgovskih šol. Tako je prišlo, da učno ministrstvo na Dunaju ni pristalo na ustanovitev Trgovske akademije v Ljubljani, pač pa je dopustilo ustanovitev Slovenske trgovske šole v Ljubljani kot nižje trgovske šole z dvema razredoma. Šolo je ustanovil deželnji odbor kranjski ob podpori države in trgovske zbornice. Pouk je začel 19. novembra 1908.

Primorski Slovenci so na polju trgovskega strokovnega šolstva prednjačili ter so se ob čvrsti opori gospodarskih zavodov pod večim in ciljnim vodstvom g. ravnatelja Ulčančarja lepo in hitro uredili svoje trgovske šole v Trstu. Prehiteli so Ljubljano in pokazali silo nacionalne samopomoči.

Srčna želja naših slovenskih rođljubnih kupičkih krogov — industrijev, trgovcev in obrtnikov — da se v Ljubljani ustanovi višja trgovska šola, se pod starim režimom v Avstriji ni mogla uresničiti. Leta so potekala in vojska je prišla. Ali ta

Še dolga je pot do sporazuma.

17. februarja.

»Zbornica je odobrila sporazume iz Sante Margherite. Samo preizkušenost pa jih more definitivno ratificirati. To resnico je pribil »Il Piccolo della serate« dne na najvidnejšem mestu poleg svoje glave. Dogovor je lahko tak ali tak, v preizkušnji šele se pokaže, koliko je vreden. To se zgodi tudi glede sporazuma med našo državo in Italijo.

Sicer kakega prvega končnega sporazuma še nimamo, toda te dni je danelo po italijanskem tisku veselje, kakor da smo si Jugosloveni in Italijani že najboljši sosedje in debeli prijatelji. Italijanski listi so tudi pridno citirali beogradanske glasove k ratifikaciji sporazumov iz Sante Margherite. Tako je pri nas v Jugoslaviji, da si želimo dobrega sosedstva okoli in okoli države, pred vsem pa z Italijo. To je naša skupna želja. Zato smatramo ratificirani sporazum za korak naprej na poti do dobrih odnosa med nami in Italijani. Slednji naj bi vpoštivali v polni meri skrajno popustljivost, obzirnost in dobrohotnost na jugoslovenski strani, ki se izkazala v zadnjem času, da je prišlo v rimskem parlamentu do ratifikacije sporazuma. Mi si želimo izhoda iz napetega položaja ob Jadrani, toda izhod morajo spremljati pošteni in dobrski skepi na obeh straneh.

Nikakega strahu ne občutimo pred Italijani in prav nič nam ne imponirajo njihovi državniki, kadar se postavijo na nekako vzvišeno stališče zmagovalcev. Jugosloveni, v glavnem seveda naši Srbi, imajo več zaslug za ugoden potek svetovne vojne kakor marsikdo drugi, ki se sedaj po Evropi ponaša z zmago.

Enaki proti enakim. Po tem stališču se ima urediti razmerje med obe našimi narodoma ob Jadrani. Kar jedemu ni prav in mu ni všeč, najbrž tudi drugemu ni prav in mu ni všeč. Ako je v Italijanskem parlamentu zagrmel Mussolini, da politike, ki bi nameravala uničiti Italijanstvo Dalmacije, ne bi trpele fašistska vlada, pa lahko zagrimi na to iz naše narodne skupščine: politike, ki bi nameravala uničiti jugoslovenstvo Julijške krajine, ne bo trpele jugoslovenska vlada. Mussolini ne bo stal nad nami in nima nam ničesar diktirati, ampak poleg nas naj se postavi in na svoja izvajanja naj posluša naša.

V razgovoru o sporazumu se je v rimskem parlamentu izražala zahteva, da mora biti Italijanstvo v Dalmaciji zaščiteno na vse strani. Prav in v redu. Kakor se vidi, bo tvorila tista peščica Italijanov v Dalmaciji posebno vrsto nadzravljanov. Take izredne pravke bodo uživali. Jugoslavija jih mora varovati kot zenico v očesu, nadzorstvo nad njimi pa bo vršila mati Italija. Srce v Italiji, zaslužek v Jugoslaviji. Bojimo se, da tiči v tem Italijanskem nadzravljanstvu kar za bodoče spore med obema državama, zlasti še, ako bodo hodili okrog in dražili ljudje Dudanovaga razpoloženja. Dudan je pričakoval fašistovski pohod v Dalmacijo. Zato pa je lani v oktobru na kongresu »Dante Alighieri« v Zadru kričal, da govori v imenu večine italijanske nacije in da svečano jamči, da bo vsa Dalmacija, od Zadra do Kotora, Italijanska. Giunta pa

postulat je imel toliko upravičenosti v sebi in toliko idejno silo, da smo navzlic povoju materializmu že leta 1923. dobili v Ljubljani svojo višjo trgovska šolo. Decembra meseca 1920 je pod ravnateljstvom g. drja Böhma pričela s poukom Trgovska akademija v Ljubljani.

Ravnatelj kakor profesorji so posvetili vso svojo ljubezen mlademu zavodu ter se vneto trudili za prospevanje mladega, prepotrebnega zavoda. Mnogo samozatajevanja je bilo in je treba, zakaj prvo trgovske učilišče nima svojih prostorov in mora uživati gostoljubno streho drugih zavodov, prej pre gimnazije, sedaj pa Obrtne šole v Ljubljani. Jasno je, da se v takih razmerah zavod ne more racionalno širiti. Trgovska akademija mora dobiti svoj lastni krov. Da čimprej dosežemo ta namen, smo sinoči ustanovili društvo »Trgovska akademija«. Namen tega društva je glasom pravil sledič:

Zeraditi v Ljubljani poslopite za Trgovsko akademijo, skrbeti za sredstva, da se opremi ta zavod s potrebnimi neli in didaktičnimi pomočki, kakor laboratoriji in knjižnice, dajati slušateljem zavoda študisce in ekskurzijske podpore ter delovati na to, da je uredba zavoda čim popolnejša in v kar najboljšem skladu z zahtevami modernega trgovskega učilišča.

Slovenski industrijalci, trgovci, obrtniki, oklenimo se tega država in podpirajmo ga dejansko v njegovem prizadevanju!

gajanja in dogovore, ki naj vstvarijo mir in ugodno torišče za plodonosno tekmovanje na Jadranskem morju. Dobra volja je na naši strani in ako bo tudi na italijanski, se napovedana dolga pot lahko znatno skrajša.

F. J.:

Inicijatorji svetovne vojne.

V.

Dne 31. julija 1914 ob dveh popoldne je proglašila nemška vlada svojo nevarnost, kar je bilo v Nemčiji istovetno z naredbo mobilizacije. Proklamacija vojne nevarnosti je bila seveda samo formalnost, faktično je bila mobilizacija nemške armade že par dni poprej v polnem teku. Točno štiriindvajset ur pred to proklamacijo je bil objavljen oficijski »Berliner Lokal-Anzeiger« najbrž od nemškega generalnega štaba opoldne naročeno in včerjek poročilo o nemški mobilizaciji. Med to objavo in oficijelno proklamacijo vojne nevarnosti padeta dve mobilizaciji: ruska kot posledica dementiranje objave — in avstrijska kot navidezna posledica ruske mobilizacije.

Dotle je šlo vse po volji cesarja Viljema in njegovega generalnega štaba. Slo je za prosto pot v Orient. Po Viljemovem načrtu zasedena Srbija se je imela seveda kasneje vničiti, kajti most iz Berlina v Bagdad je bil mogoč samo preko mrtve Srbije. Toda popolna justifikacija Srbije je bila neizvedljiva, dokler je stal na vzhodu ruski vojaški kolos. O njem se je trdilo v Nemčiji, da stoji na lončenih nogah. Treba ga je bilo torej podreti. V začetničko zvestobo Francije in Anglie nemški merodajni krogi niso verovali. Z možnostjo francoske intervencije so sicer računali. Vmešavanje Anglie se jim je zdelo neverjetno, ono Amerike pa izključeno. Tudi si niso mogli misliti, da bo Italija stopila na stran sovražnikov Nemčije, dasi so sumili, da ostane pasivna. Razvoj svetovne vojne je dokazal, da se je glede obširnosti in čudovite popolnosti nemški vojaški priprav motil ves svet, da se je pa tudi Nemčija motila glede svojih odnosov napram vsemu svetu. Njena ohola samozavest je vplivala izvajajoče v obdobjajoče. Če je bila nemška vojaška organizacija — vsaj v tehničnem osiru — na višku, je bila nemška diplomacija prav gotovo s slepoto udarjena. O nej je veljal svetopisemski rek: *Oculus haibent et non videbunt.*

Za trenutek je bil torej po formalni odreditvi nemške mobilizacije položaj tak, da se je zdelo, kakor da se pripravlja spopad dveh vojaških najjačjih elementov v Evropi: nemškega in slovenskega. Dne 31. julija popoldne vsaj so v Berlinu najbrž še upali, da si bodo v začetku avgusta meseca stale nasproti le rusko-srbske in nemško-avstrijske vojne sile in da ostanejo zapadne države pasivne. S koliko prezirljivostjo so pisali takrat nemški listi o »degeneriranem« francoskem narodu in o njegovi »nedisciplinirani vojski, ki je bila za nemško javnost nekaka »quantité négligeable«. Tudi angleška armada se jim je zdela docela smešna. Da si dve taki — v vojaškem pogledu drugovrstni — državi ne bosta upali vtipkati svojih prstov v nemško-ruski konflikt, je bilo nemški javnosti jasno. Nemški generalni štab je sicer poznal in vpoštaval notranjo vrednost francoske narodne vojske in gigantskih angleških pomorskih sil, toda upal je, da francoske vojaške vrline zaradi političnih razmer v Franciji ne pridejo do veljave in da se Anglia v spor sploh ne bo vmešavala. Komu pa bi ostala zmaga, če se spoprijemo Nemci in Slovani v Evropi, to takrat za nobenega Nemca ni bilo dvomljivo. Kako pogrešne in lahko-mislene so bile te kombinacije, se je kmalu pokazalo.

Seveda bi se bile nakane nemškega imperijalizma prav gotovo vresničile, če bi se bila vzdržala politična situacija taka, kakor jo je s svojimi mahinacijami do 31. julija popoldne ustvarila nemška diplomacija. Rusija, ki je spričo svoje obsežnosti potrebovala za svojo popolno mobilizacijo približno šestkrat toliko časa, kakor Nemčija in ki, kakor se je med vojno dovolj jasno pokaza, niti z muncijo ni bila zadostno založena, bi bila združenim nemškim in avstro-ogrskim vojnimi silam prav gotovo v par mesecih podlegla. Posledice bi bile za vse slovenske narode usodenje. Srbija bi bila izginila z zemeljskega površja. Država Srbov, Hrvatov in Slovencev, republika češkoslovaška in neodvisna Poljska bi se niti v mislih ne bi poročile. Ruska zemlja bi bila najbrž postala predmet nasilnega gospodarskega izžemanja s strani Nemčije za dolgo vrsto let. Germanizacija slovenskih in madžarizacija velikega dela hrvatskih in srbskih pokrajin, že pred vojno dosti brezobjezno izvajana, bi se bila nadaljevala z brutalno silo. Skratka: slovenski živejši bi bil za stoljetja podigel nemški premoči. Nemci bi bili postali gospodarji sveta.

(Dalej.)

Program Narodno-napredne stranke.

L

Nacionalizem, svoboda prepričanja, ne-sebični idealizem.

Ne nameravamo priobčiti tega programu od točke do točke, kakor je bil na zboru zaupnikov sprejet po poročilu podpredsednika NNS dr. Vladimira Ravniharja. Bilo je preobširno. Vendar se nam vidi vredno, da seznamimo Siršo javnost s poglavitnimi smernicami tega programa. Vidijo se nam toliko pomembne in za današnji politični položaj toliko aktuelne, da ne more mimo njih noben resen človek, ki bi ne zaustavil svojega koraka ter razmišljal o njih. Ne silimo nikogar v NNS, zakaj eno njenih vrhovnih načel je svobodomiselnost, svoboda prepričanja, ki je spoštuje v pripadniku druge stranke, druge narodnosti, drugega veroizpovedanja prav tako, kakor zahtevamo isto pravico za se. Svoboda prepričanja, ki ni podrejeno nikakim dogmam. Toda ne more biti dvoma, da je program NNS sprejemljiv in vabilj za vsakega poštenega državljana ter da je v njej prostora za vse široke plasti našega naroda. Z enim pogojem, da se priznajo brezpogojno k oni čisti nacionalni misli, ki je bila od nekdaj last narodno-napredne stranke. Zato je ta temeljna načela bivše narodno-napredne stranke priznala brez pridržka v svoji novi program — oživljena narodno-napredna stranka.

Nastala v osmedesetih letih prečenega stoletja, ki praznovala matica naših političnih naprednih strank danes petdesetletnico svojega obstanka. Lepo tradicijo ima za seboj: Rodila se je v borbi za pravice svojega naroda, za njega svobodo, duševno in telesno. Neustrašeno je bila na braniku te svobode. Neprestano je revolucionirala duhove, vzgajajoči jih v duhu narodnem, v duhu Slovanstva. V nadčloveški borbi na več front je vzdržala svojemu narodu njegove, z lastnimi kulturnimi silami pridobljene pozicije. Narodov napredek, kakor njeno ime pove, je hotel v vseh njegovih plasteh in v vseh panogah na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju. Utirala je pot do njegove svobode. Da smo bili ob prevratu kolikor toliko pripravljeni, da vskočimo v nove razmere, je predvsem zasluga bivše narodno-napredne stranke.

Zato jej je še danes v našem narodu ohranjeni splošno spoštovanje in naši starejši pristaši se ozirajo s ponosom nazaj na dobo, ko je kot prva in edina orala narodno ledino ter pred strnjennimi vrstnimi idealnimi narodnimi borcev visoko dvignila prapor v ljudi borbi proti narodnim nasprotnikom, proti vladni. Zlasti prosvetno delo med narodom je našlo v njenih pristaših navdušene in požrtvovalne pospeševatelje. S prosveto do svobode — jih je bilo geslo. Na-

Mariborsko pismo.

Maribor, 15. februar.

Maribor se je v zadnjem času neneadvno oživelj. Skoro vsak dan prinese nova razburjenja, danes tem, jutri drugim slojem. Ze novo leto je prineslo vseslošno razburljivo razpoloženje radi povisanja stanarine. Novi stanovanjski pravilnik ni prav nikogar zadovoljil, načinjan seveda najemnike. Prinesel pa je vsem Mariboru presenečenje, da je brez vseh predpravil združil cele narodnosti, samo da jih je po interesnih diferencah razločil v dve tabor: v enem so se našli hišni posestniki, v drugem pa se v večjem obsegu zbirajo najemniki. Dočim so se povzročili protesti, da se odklanja vsako povisanje, vencioma že pobotali s svojimi gospodarji, vztraja na nižji stoj pri odklonitvem stallšču. Razsodil je vse polno dela s poravnanimi, zelo malo dosedaj z razsodili. Oprilj se so temeljne formule: najemnina iz 1. 1914 × 6 (n. pr. najemnina 1. 1914 60 K znaša sedaj 360 K). So tem se zenačilo med tem časom (posebno od 1. 1921) samovoljna povisanja; končni efekt odgovarja približno tudi zahtevam državljencev v Franciji, da se ne pride do veljave in da se Anglia v spor sploh ne bo vmešavala.

Komu pa bi ostala zmaga, če se spoprijemo Nemci in Slovani v Evropi, to takrat za nobenega Nemca ni bilo dvomljivo. Kako pogrešne in lahko-mislene so bile te kombinacije, se je kmalu pokazalo.

Novo razburjenje na gospodarskem polu prinaša tudi podraženje življenjskih potrebščin. Danes izdan uradni tržni cenzur izkazuje zopetno povisanje n. pr. pri mesu z 1. Din.

V političnem oziru je prinesla zadnje dne NRS mnogo več razburjenja, kakor se je Izpodbetka splošno pričakovalo. Iz trhlega debla DS odpada dan na dan list za listom. Ce se bo to odpadnje že nekaj časa nadaljevalo, bo res težko ugantiti, kdo razen oficijskih kandidatov je od takovane merodajne strani še postal v gospodarskem oziru bodo voditi povedati obojestranski trgovci.

Da naša sodišča liberalno postopijo, da drž. Da pa tudi Italijanska sodišča izvršijo njihovske sodišča, da pa Italijanska sodišča našim sodbam izvršijo istovetno odgovorno pravopomozna izvršba na podlagi sodbe mariborskoga okrožnega sodišča z dne 29. dec. 1921. Cg. II. a 12.21.

Pomniš le treba, da so naše in Italijanske obmejne pokrajinе v gospodarskem, posebno v trgovskem oziru v načinah, ki imajo medsebojnih slikih in da mujo potrebujejo pri tem miru in pospeševanja. Zato je treba odločno grajati neumestno pisanje

stale so čitalnice, naša sokolska, brahma, pevska, glasbena društva, da ne pozabimo naših narodno - obrambnih organizacij. Društva, ki sicer niso bila v neposrednem stiku s politiko, a ki so bila vsej resnični nacionalni politiki njen nepraznjen fundamen.

Da, bili so idealni narodni borci. Sreča in bodočnost narodova sta prevažomala njihovo mišljenje in čustvovanje. Brez vseh strankarskih namenov. Toliko nesebičnega idealizma ne najdemo v nobeni drugi stranki. Niti niso hlepeli po časte, še manje po materijalnih dobrinah. Grenak kruh opozicije proti vladajočim mogotcem kaj takega ni mogoč obetati. Pač pa jih je čakalo preganjanje in zapostavljanje, zaničevanje in trpljenje. Toda zadovoljno so prenašali vse, tudi najtežje materijalne žrtve.

Kolika izpremembra je bila v tem pogledu, ko je takozvana »radikalna« mladina vstopila v stranko ter prevzela njen vodstvo. Zanesla je v stranko čisto nov mentalitet, da rabimo ta že obrabljeni izraz, ki se mu večina stranke nikdar ni mogla privaditi. Začutila je, da je začel v stranko tuh duh, ki ga dosegel ni bila vajena, duh materializma. Ml

z navašenem le negativnih primerov, ki vzbudi nerazpoloženje in podpira to, kar pri današnjih napetih odnosih se imamo. To povesti je bil prvemu članku glavnim namen.

Spomenica Narodni banki v Beogradu.

Društvo bančnih zavodov v Sloveniji si dovoljuje kot poklicani zastopnik preteče večine slovenskih bančnih zavodov sporazumno z zastopniki večih hranilnic in poslovnih ter zvezce industrijeve izročit velugodnjemu naslovu sedecem spomenico glede položaja, ki ga je vstavila sedanja denarna kriza v Sloveniji. Pri te prilici si usodi staviti predlage o ukrepih, ki bi se moralis storiti, da se ta položaj in njegove posledice, če že ne odstranijo, pa vendar kolikor mogoče ublaže. Predno preidemo na podrobnosti, zdi se nam potrebno, opozoriti velugodnjim noslovom — radi boljšega razumevanja razmer v Sloveniji, — na vse tiste momente, ki poleg občnih znanih vzrokov sedanje denarne krize velenje specifično za Slovenijo in vplivajo odločilno na naš denarni položaj.

Ti specifični vzroki so:

Pomanikanje gotovine, ki je v zvezi s padcem dinaria, imelo je za posledico stanovanjsko krizo.

Cene vseh potrebuješčin so se skokoma zvišale, kar je povzročilo vsled nastale dragnjine občutno odtok gotovine iz pokrajin. To je povsem naravno, če se vpeteva, da je Slovenija glede življenskih potrebuješčin pasivna dejelka. Te življenske potrebuješčine, v prvi vrsti žito, koruzo itd., mora vedno uvažati in vsled tega, ker se nači plačilni promet ne vrši povsod v naši kraljevini, plačevati znoten del iz tega načina nastalih obveznosti v gotovini.

Druž za Slovenijo specifičen vzrok pomanikanja govorine je dejstvo, da imamo pri nači načini razvito industrijo. Ta načna industrija ni morebiti izročila svetovne vojne, temveč obstoji že od poprej in je kakor obči znano solidna.

Ta načna industrija, ki ne dela na zalogu in krije komaj en del domaćih potreb, si mora nabavljati redno surovine in jih nakupuje kolikor mogoče v domovini, kar odtegne pri plačilih v gotovini znoten znaten znesek ozemju denarnemu prometu v Sloveniji.

Preko Slovenije, na periferiji države stoječe pokrajine, se vsled nene geografske lega (Duna-Trst) in drugih občutnih prometnih razmer, vrši pretečen del tuškega prometa. Naravno je, da si potopniki nabavljajo denar, ki ga smemo vzel sebi, ponavječ v Sloveniji na izhodnih postajah Maribor-Rakov-Jesenec.

Odtok gotovine iz tega razloga je prav znoten.

Slovenija je podpisala več sto milijonov 7% investicijske posojila in ga po večini plačala v gotovini.

Od to gotovine se v Sloveniju ne vrata, ker država do sedaj iz tega posojila vrši investicije izključno izven Slovenije.

Država dolguje zlasti slovenskim dobitvencem — v prvi vrsti industrialem — ogromne zvote za že davno Izvršene dobave, kar je poleg neizbežne škode, ki jo mora' trepti dobitvenici, istovetno z izpadom znatnih kolici gotovine. Če smo prav poučeni, se izven Slovenije ta plačila vsled energetičnih intervencij vrše točneje in pravčasno.

Brezhibno delujoči finančni aparat ima narančno posledico, da se v Sloveniji davki, pristojbine in druge državne dačatve plačujejo tako redno in točno kot nikjer drugje.

Vsi dohodki iz naslova davkov — razen neposrednih davkov — dohodki iz državnih prometnih poduzetij, železnice, pošte in brzojav, carne, monopolov itd. se odvajajo v gotovini v centralu, ne da bi bili denarni promet v Sloveniji deležen primernega dela te gotovine, ker kot smo že včasih omenili, država za enkrat v Sloveniji malo ali nič ne investira.

Trgovina in industrija si mora tuja približna sredstva nabavljati v prvi vrsti v Zagrebu in jih plačati vse v gotovini. To bi bili v splošnih obrisih specifični vzroki, ki posledice splošne denarne krize le še poostrožijo.

Da je sedanj položaj v bodoči nevzdržen, je vsakemu poznavalcu teh razmer jasno. Jasno je tudi, da treba iskati sredstva, ki naj ublaže in čimprej odstranijo to krizo.

Važna vloga sanacij teh razmer je nova Narodni banki. Vsled tega si dnevno učemo velugedni naslov v gotovini. To je vse v prvi vrsti v potrebo, da se sistem dovoljevanja kreditov koncenira in preidemo.

L. Stalni že obstoječi krediti.

Stalni krediti danes daleko več ne zastavijo dejanskim razmeram, ker so se svojedobno odmerili na osnovi podatkov, ki danes več ne drže.

Stalne krediti bili bi prilagoditi primerno današnjemu položaju posameznih reflektantov, tudi n. pr. bankah po sedanjih glavnici in sedanjem rezervnem kapitalu.

Sporodno s to novo razdelitvijo bi bilo tudi na novo odmeriti na Slovensko odpadočo sveto celokupnih kreditov.

II. Revizija razdelitve kreditov in klasifikacija.

Vsled ustanovitve novih zavodov in tvrdk, ki kreditom sploh ne dobe, smatra Društvo bančnih zavodov za potrebo, da se sistem dovoljevanja kreditov koncenira in preidemo.

Povdariš smo že, da je bila osnova, na kateri so se odmerili sedaj veljavni krediti, zastrela in da ne odgovarja več fizičnim razmeram. Poleg tega so se pa tudi razmere v zadnjih letih tako bistveno spremene, da je že iz tega razloga revizija sedanjega sistema skrajno nujna.

Slovenski bančni zavodi so si v svetu solidnega načaganja svojih denarnih sredstev osnovali evidenco kreditov, ki jo zavduši Narodne banke. Ta evidenca omogoča in zagotavlja, da bančni zavodi dovoljujejo kredit samu absolutno zanesljivim in solventnim reflektantom.

Materjal, ki ga ima omenjen funkcionar na razpolago, bi se lahko spopolnil glede vseh podjetij, protokoliranih tvrdk itd., ki pride o za dovoljevanje kreditov sploh v poštev, ne glede na to, če na kredit reflektirajo ali ne. Bi bil absolutno zanesljiva podlaga za predlagano revizijo in novo klasifikacijo.

Ta klasifikacija naj bi velala brez izjemne za vse denarne zavode, industrije in protokolirane veče tvrdke.

Za podlago za presojo in klasifikacijo naj bi služile bilance v poštev prihajajočih zavodov, tvrdk itd.

Revizija in klasifikacija je nujo potrebna in raznovrstnih razlogov. Predvsem radi tega, ker mnogo starših firm pravtvo, ko je bilo doveli denar in na razpolago, na krediti ni reflektiralo, sedaj v denarni krizi pa jih nujo potrebuje.

Zajedno s to revizijo naj bi se za Slovenijo tudi na novo odmerila sedanjim razmeram odgovarajoča kvota kreditov od celokupnega kontingenca in se pri tem vpetevščevali pod 1. do 7. navedeni razlogi.

III. Sezonski krediti.

Podlaga sezonskih kreditov v Sloveniji kot izrazito industrijski pokrajin je povsem drugačna kot v ostalih delih naše kraljevine. Sezonske kredite rabi pri nas v prvi vrsti industrija, ki pa iz splošno znanih razlogov je v stanu krediti vratiti že po preteklu 6 mesecov. Nabava surovin, fabrikacija produktov in proda se v tem roku v obči ne more izvršiti.

Ker je torej ta položaj povsem drugačen, kot položaj izvorne trgovine, ki tudi izrablja sezonske kredite bi si dovolil predlagati, da se dovoli delno odpalačo sezonskih kreditov po preteklu šestih mesecov, odpalačilo nepravnanega ostanka pa naj bi se prolongiralo tri in v posebnega poštevovanja vrednih primerih za šest mesecov.

Tak aranžma bi znatno olajšal notočno znanji težki položaj naši industrije.

IV. Prvčelo zapalnih menic.

Po dočolnih pravilniku za kreditovanje in ekskontovanje se mora vsaka menica ob dospelosti plačati v gotovini.

To pomeni pri današnjih razmerah čisto znatno redukcijo stalnih kreditov ne glede na to, da se izvrše plačela v gotovini, če gre za milijonske svote, dandanes, vspričo pomanikanja tisoč in stodinarških novčanic, pogosto z nepremostljivimi težkočami.

Da se situacija tudi v tem pogledu ublaži, predlagamo, da se dovoli za čas krize začasna suspenzacija c'tranch dolžil, ali pa vsai zamena dospelosti z drugim dobrim materialom.

Dovolili smo si z gornjimi izvajanjem informirati velenugledni naslov o današnjem denarnem položaju v Sloveniji, obrniti pozornost tega naslova na glavne momente, ki pritiska' nošje denarno gospodarstvo k tem ter staviti predlage, ki streme za tem, da se situacija v meh možnosti ublaži.

Prostimo velenugledni naslov, da bavljovi vseti vsebino te spomenice na znanje in po objektivni presoji uvaževati naše predlage, ki so v načinseljši zvezli z valutnim vprašanjem.

Prepričani smo, da bo velenugledni naslov, kot merodačen in odločljivi faktor v denarno-gospodarskih vprašanjih vpoštevan, da način izvajanja in da nam poide v način interesu, ki je v bistvu tudi eminenen interes države, na roko.

Razno etvari.

VESTI O VOJNEM NAČRTIH FRANCIJE FANTAZIA.

— Pariz, 14. februarja (Izv.) Diplomatici sotrudnik agencije »Havas« je pooblaščen kategorično in formalno zanikitati vse vesti v inozemstvu, da ima Francija namen napovedati vojno stanje napram Nemčiji. Poročilo »Westminster Gazette« francoski blokadi nemških pristanišč Stettina, Kiel in Hamburga spada v kraljevno bujne fantazije. Tudi poročilo »Frankfurter Zeitung« iz New Yorka, da namerava Francija napovedati vojno Nemčiji je izmisljena.

ODVISNOST REKE OD ITALIJE.

— Rm, 15. februarja (Izv.) Deputacija reških trgovcev je imela z ministrica predsednikom Mussoliniem, finančnim ministrom De Stefanijem in ravnateljem Državne banke konferenco glede finančne podpore Italiji. Na teh konferencah je bilo omenjeno, da italijska vlada tamči za dober uspeh kreditnim operacijam, ki jih zaklindi reški država preko reške mestne hranilnice na korist reških trgovcev do zneska 4 milijonov lir.

NOV INCIDENT.

— Berlin, 15. februarja (Wolff). V Gelsenskirchen se je dogodil nov incident. Francoski čaščnik, ki se je na glavnem koridoru vedel izjavljati, je množič zabranil odprtijati se z električno železnico v Bochum, načar' je zavrnit tramvaj. Množica ga je obkolila, on pa je potenčil, ne glede na to, da se ga ni nihče dotaknil, res vover in hotel streliati v množico. V istem času je prišla mimo policijska straža. Cesta je izročil napolnič s svojimi bivšimi zavezniki. Naznani je, da je vodstvo klerikalne stranke postavilo v Ljubljani za kandidata dr. Andreja Gosarja, za njegovega namestnika pa blvšega načelnika »Orlove« Jože Pirca. V svojem govoru je poudarjal, da bo borba v Ljubljani lutia in da bo edini resni tekmeč dr. Gosarju kandidat načodnonapredne stranke dr. Ravnihar. Nato sta govorila še kandidat dr. Gosar in njegov namestnik Jože Pirca.

Zbor začnjava v Ljubljani 15. februarja, način pa je še naveden.

— Tainištvo Narodno-narodne stranke se nahaja začasno Knafjeva ulica št. 5/1., kamor naj se pošiljajo vse pismenine in ustvrdne prijave. — Uradne ure so od 9. do 12. do podne in od 3. do 5. popoldne.

Politične vesti.

= Ministrskega predsednika Pašča ne bo v Ljubljano. Iz Beograda nam počačojo: Ker pride 20. t. m. avstrijski kancelar z zunanjim ministrom dr. Gründerjem v Beograd in ostane tu pet dni, je ministrski predsednik Pašč odgovarjal svojo ekskurzijo v Slovenijo. Morda odpotuje v Ljubljano kasneje, vendar pa je verjetneje, da sploh opusti svojo pot v Slovenijo. Vkljub temu pa javlja današnji »Balkan« (dne 17. t. m.), da odpotuje Pašč v Ljubljano 19. t. m., kar pa je izključeno, ker pa ni misli, da bi bil ministrski predsednik odosten iz Beograda takrat, ko pride tukaj v važni misiji avstrijski kancelar dr. Seipel.

= »Slovenec« in njegovim komunističnim perešnim stebrrom se je začelo sanjati ali pa naravnost blesti. Odškar se je prikazal njihov ex-oče dr. Šusteršič s pravo pravcovo bičevko, ki šviga z vso silo in hitrico po njihovih širokih hrbtičih, se jih je lotila neka mrlzlica, ki raste dne do dne. In danes se jim že, kakor smo rekli, kar blede. Te višje pač dela vse najnovejše »Slovenec« pisarjenje o paktih med naprednjaki, dr. Šusteršičem, radikalni in demokrati itd., ki mu švigojajo pred očmi. V lastno tolazbo pa pisarji dolge fantazije, sčimur hočjo nametati malo peska v oči svojih sednega prelepšenih, a vendar že zelo omahujočih pripadnikov. Komunistična stranka je v Ljubljani skoraj tako izključena, kot je vsej Sloveniji.

= Kandidatura za Ljubljano. Kakor smo že poročali, je prijavil svojo kandidaturo g. ing. Milan Šuklje, ki nam danes sporoča, da kandidira samostojno in ne kot kandidat »Gospodarske stranke«; obenem nas tudi obvešča, da g. Makso Lillec ne nastopi kot njegov namestnik, nego druga oseba. Priponimamo, da je name g. Lillega sporočil sam g. Šuklje. Včeraj je vložila svojo kandidatotsko listo pri deželnom sodišču narodnosocijalistična stranka. Kandidat narodnih socialistov je bivši poslanec Ivan Deržič, njegov namestnik pa mestni učitelj Ambrožič. Za socijalistično stranko delavnega ljudstva, ki združuje komuniste in Kocmurgeve socialne demokrate, bo kandidiral dr. Ljudevit Perič.

= O narodnonapredni stranki piše demokratska beogradsko »Pravda«, očvidno po informaciji iz mladinskih vrst, med drugim tudi to-le: »Obstajajo sigurni znaki, da bo ta skupina popravila svojo napako, storjeno po prilikah zadnjih občinskih volitv v Ljubljani in da sedaj pri teh volitvah s pametno kooperacijo z naprednimi strankami in skupinami onemogočila ponovni uspeh klerikalno-komunistične koalicije. — Priponimamo, da so člani narodne demokratske stranke že v predzadnjih volitvah nasvetovali in predlagali »pamtnejno kooperacijo« z ostalimi naprednimi strankami, predvsem z narodnosocijalistično stranko, a da so bili mladinski voditelji gluhi za vse te nasvetne. Posledica je bila poraz pri predlanskih občinskih volitvah, a tudi ta poraz ni gospodil mladim in dobrovoljnemu nepravilnemu armado, kakor je imela v celi Srbija prebivalcev. Proti tej ogromni vojski se je mali srbski narod postavil v bran. Borba se je pričela na življienje in smrt na celih črtah. Na vseh točkah, kjer je srbski narod razpolagal s približno istimi silami, je neprestan porazil sovražnike v njihovem velikom sramoto. Ker pa je Srbi bili nemogoče ustavljati se sovražnikovemu navalu, so se umikali korak za korakom in so bili končno prisiljeni zapustiti svojo zemljo in jo ostaviti sovražniku. Toda ta srbska vojska, ki so jo sestavljali sinovi srbskega naroda, kakor tudi njeni državniki in velikani, ki so imeli v rokah usodo srbskega naroda, se niso dali oplaščiti in ni jim upadel pogum. Celotno v trenutku, ko jim niti ped zemlje ni ostala v rokah, so Srbi še ponosno izjavljali: »Ostatí hočemo pošteni in čestiti narod!« In ostali so. Eno posledica te odločnosti je to, da vidimo danes našo male Srbije veliko kraljevino SHS.

= Komunist Šmeral preti češkoslovaški republik. Socialno-demokratični listi prinašajo podrobnosti s poslednje moskovske delavnosti dnia Šmerala. Češkoslovaški komunisti imajo v Moskvi svoj lastni polk. Ko je tia prikrala čaščni polkovični dr. Šmeral, da bi izročil polku čaščno darilo češkoslovaških komunistov — sabljo, je vrnjal glavo kar načilji je mogel. Potem se je mastito razkoracil ter izpregoril z globokim in jako resnim glasom: »Evo tukaj vam izročam sabljo češkoslovaškega proletariata. Češkoslovaški proletari imajo samo eno željo: Prodite s tole sabljo na Češkoslovaško, v Praho, tam nam to izročite, da dovršimo vaše delo.« To se je zgodilo ob navzočnosti vsega ruskega generalnega štaba in njihovega generalissima Bronštajna. Na shodu III. internacionale je proglašil v ruskem jeziku dr. Šmeral: »Recite, ukažite tovarši, in mi vam mahoma napravimo v Češkoslovaški revoluciji.« — Šmeral torej huiska Bronštajnovo rdeče trume, da bi prilomstila v Češkoslovaško ter obeta židovskim rdečim cariem, da bo na njih besedov razvlnel v Pragi »revolucijo.« S takimi grožnjami se Šmeral samo smešč, zakaj če

Telefonska in brzojavna poročila

Santmargheritske konvencije.

SPREJETE V RIMSKEM SENATU.

Rim, 16. februarja. (Izv.) Pod predsedstvom Scialoje je odbor za zunanje zadeve rimskega senata imel več sei, na katerih je razpravljalo o sporazumu za izvršitev rapalske pogodbe. Odbor je soglasno sprejelo poročilo Scialoje, po katerem se naj konvencije sprejemajo v senatu.

Beograd, 17. februarja. (Izv.) Včeraj je dosegla iz Rima brzojavka: Senat je odobril konvencije, sklenjene v Santi Margheriti.

Rim, 16. februarja. (Izv.) Po izmenji ratifikacij potopuje takoj Italijanska delegacija v paritetni komisiji na svoj sedež v Opatijo. V italijanski delegaciji bo zastopan en član senata, en član parlamenta in en fašist.

Beograd, 17. februarja. (Izv.) Člani paritetne komisije prevzamejo takoj po izmenji ratifikacij svoje funkcije.

ZIVAHNA DEBATA V RIMSKEM SENATU.

Rim, 16. februarja. (Izv.) Na današnjih plenarnih sejih je senat z večino glasov odobril santmargheritski sporazum glede izvršitve rapalske pogodbe. V imenu odbora za zunanje zadeve je poročal Scialoja. Senat je bil nepričakovano iznenaden, ko se je Mussolini odrekel besedi. Debata o sporazumu pa je bila zelo živahna, mestoma temperamentna ter za presojo položala zelo značilna. Senatorja Tomasi in Civacci sta se spomnili Dalmatinca, živečih na Jugoslovenskem ozemlju, zagotavljajočih zveste podpore Italije. Senator Rava in meni znanje Mussolinijevo izjavilo in izjavila, da bo glasoval za konvencijo. Med drugim je Rava dejal: Jemljem na znanje Mussolinijevo izjavilo, da ne more biti pogodba definitivna. Mussolini mu je odvrnil: »Nisem tako izjavil. Izjavil sem, da ta pogodba ni neizpremenljiva.«

General Gordano je imel zanimiv govor z vojaškostrategičnega stališča. Priznal je, da je bila rapalska pogodba neizogibna. Sporazum v Santi Margheriti pa ustavlja zanadne meje Italije brez vsake brambe. Italija gleda v bodočnost klub vsem pogodbam z zavrnjanjem in ta bodočnost ji bo prinesla rešitev. Bivši vojni minister je izjavil, da glasuje proti ratifikaciji. Govorilo je še več senatorjev, med njimi je senator Pecetti omenjal, da pogodba sklene interese Italije ter je svenčeno vzkliknil: »Dalmatinca! Čakalite, čakalite!«

Po končanem glasovanju je bila seja sezata zaključena.

Bolgarska in Jugoslavija.

PRVI KORAK ZA VZPOSTAVITEV NORMALNIH ODNOŠAJEV.

Beograd, 17. februar. (Izv.) Na zadnji Belli ministrskega sveta je bila podpisana sanitetna konvencija med našo državo in Bolgarsko. To je prvi praktični korak za vzpostavitev normalnih odnosa med obema sosedoma, pretegnjen Izza 1. 1918.

Sofija, 16. februar. (Izv.) Naš poslanik na bolgarskem dvoru Milan Rakic je prispeval v Sofijo. Danes je bil sprejet od kralja Borisja v daljši avdijenci.

Beograd, 17. februar. (Izv.) Po poročilih iz Sofije je glavni odbor zemljoradniške stranke na svoji zadnji plenarni seji razpravljal o nadaljnjih smernicah zemljoradniške politike. V načelu je odbor odobril dosedanjno politiko Stambolijskega, kakor tudi njegovo stališče napram organizacijam makedonskih komitačev. Odbor pa je odobril tudi politiko Stambolijskega, ki stremi za zbljanjanjem Bolgarske z Jugoslavijo.

Južna železnica.

Rim, 16. februarja. (Izv.) Današnja seja je bila formalnega značaja. Plenarni seji delegatov je predsedoval maršal Imperijal. Seja ni storila nobenega definitivnega sklepa. Navzoče delegacije se niso spuščale v meritorno razpravo o vprašanju Južne železnice, ker pričakujejo prihoda jugoslovanske delegacije. Nekatera detailna vprašanja so bila izročena posamnim komisijam v proučevanje.

Rim, 16. februarja. (Izv.) Uradno je javljalo: Danes je bila otvorjena konferenca za ureditev vprašanja Južne železnice v ministrstvu zunanjih zadev. Konference se udeležujejo delegati Italije, Jugoslavije, Madžarske in Avstrije in zastopniki obligat, kakor tudi zastopnika Južne železnice. Po pozdravnem govoru markiza Imperijalja je odgovoril madžarski finančni minister grof Teleky, izrazujoč nado, da se doseže pravilna rešitev tega vprašanja. Nato so bili izvoljeni trije odbori, ki imajo proniči tehnično stran tega vprašanja, kakor tudi vprašanje sanitetne službe in vprašanje administracije prog Južne železnice.

Trst, 16. februarja. (Izv.) Po posetu bolonskega »Resto del Carlino« v krogih delegacije optimistično razpoloženie. Konferenca upa, da se dosegajo pozitivni rezultati. Pričakujejo predvsem prihoda jugoslovanske delegacije. V glavnem bo konferenca razpravljala starci, v Benečkah začrtani načrti o ureditvi Južne železnice, ker novi načrti ni bil predložen.

SPLOŠNA STAVKA V FRANCII.

Pariz, 16. februarja. Strankina glasila napovedujejoči načrt začetek splošne stavke komunističnih rudarjev v severni Franciji.

Volilna borba.

TEHNIČNE PRIPRAVE ZA VOLITVE SEJA DRŽAVNEGA ODBORA.

Beograd, 17. februarja. (Izv.) V volilno tehničnem oziru so nastale gotove težkoče, ki jih ima državni odbor kot vrhovna volilna oblast odstraniti. Radi tega je bila sklicana seja državnega odbora, ki se je včeraj dopoldne vršila pod predsedstvom blvšega predsednika narodne skupščine dr. Eda Lukinča. Sporna so nekatera vprašanja glede razdelitve volilnih srezov (političnih glavarstev), dalje so nekateri že imenovani predsedniki glavnih volilnih odborov svoje funkcije odložili z ozirom na svoje zdravstveno stanje.

Državni odbor je na svoji včerajšnji seji izvršil nova imenovanja predsednikov novih volilnih odborov. Za predsednika v Kumanovem je imenovan dvorni svetnik viš. deželnega sodišča v Ljubljani Božidar Bežek, za kosovsko volilno okrožje pa viš. dež. sod. svetnik Albert Levičnik, za mariborsko volilno okrožje svetnik Stola sedmorcev v Zagrebu Ivan Vuković, za metohijsko volilno okrožje državni svetnik dr. Dominik Mazl.

Skrajni odpor Nemčije.

BORBA NEMCIJE ZA OBSTANEK.

Berlin, 16. februarja. (Wolf) V nemškem deželnem poljedelskem svetu je državni kancelar nastopil včeraj z gorom, v katerem je naglašal, da se nahaja narod in domovina v borbi za obstanek. Nemčija črpa svoje sile iz prepicanja, da pred vpadom ni opustila nihcesar, kar bi bil mogoče očitati kot pomanjkanje odločnosti in iz zavesti, da je nena politika po okupaciji popolnom trezna in da mora združiti vse sloje prebivalstva.

Državni kancelar je naglašal dalje, da pasivnega odpora ne more premagati nobena sila, ker je v volli in srcu in ga ni mogoče izkoreniti. Toda odpor v Porurju je mogoče vzdržati samo tedaj, če bo zagotovljena prehrana. Vse, kar je še raztreseno po deželi, mora biti zbrano čim prej. Kdor po nepotrebnem troši kruh in druga jedila, je izdajalec domovine. Odpor mora biti največji žrtv, če hoče imeti uspeh. Vlada bo ostala neomahljiva in ne bo popustila niti desno miti na levo. Kdaj bomo dosegli svoj cilj, se ne ve.

Konec horbe odločil vprašanje slobode ali suženjstva nemškega naroda.

Iz ruhrskega ozemlja.

OBSODE.

Essen, 16. svečana. (Wolf) Vrijen župan Hafenstein je bil obsojen na tri leta žeče. Glavni ravništvo električne centralne Bussmann je bil obsojen na pet milijonov mark denarno kazni, ker ni hotel popraviti prekinjenega toka v nekem hotelu, kjer so stanovali Francozi. Župan mesta Essena je bil obsojen na dve leti ječe in 10 milijonov mark denarne kazni, ker ni hotel izvršiti revizionskega povelja za 72 avtomobilov in za premog.

Köln, 16. svečana. (Izv.) Nad mestom Birmesen je proglašeno obsedno stanje, ker je prebivalstvo napovedalo protestno stavko.

BELGIJA BREZ PREMOGA.

Bruselj, 16. februarja. (Izv.) Veliki industrijalci so nosili ministrskemu predsedniku in mu razložili, kako teži situaciji se nahaja, ker ne dobitajo zadostni nemški premoč. Poprej so dobitivali premoča 300.000 ton na mesec, toda sedaj sta jim prihajala samo 200 ton in še to množina se je že dni znižala. Naglašali so, da treba ukreniti vse, kar je potrebno za industrijo. Angleski premag je predlagal. Družba »Cocherilles« je že ustavila del svojega obrata, batil je, da store tako tudi drugi industrijalci.

POOSTRITEV FRANCOSKO - ANGLESKEGA RAZMERJA.

Rim, 15. februarja. Agencija Volta ve povest, da pripravljajo italijanski diplomatski krogi izjavljajo Laval Lawa veliko važnost, ker pomeni postrebit francosko-angloškega nasprotja. Ostre besede Bonar Lawa, ki označujejo francosko okrito kot resno zmotno, podprajo Nemce v njihovem odporu in navajajo premagane na misel, da je nastopil konec antante. Potovanje ministra za javna dela Le Trocquer-a v London je treba presočiti skeptično, kajti on je prisiljen rešiti poleg zadev v angleški coni tudi splošni problem, čigar težko so očividne.

NEMCIJA IN RUSIJA.

Berlín, 16. svečana. (K.B.) Državni svet le sprejele danes načrt zakona, ki razprostira tako imenovano ranilsko pogodbo med sovjetsko Rusijo in Nemčijo tudi na sovjetske republike Ukrainsko, Belorusijo, Georgijo, Azerbajdzan, Armenijo in republike Daljnega vzhoda.

FRANCOSKI POMORSKI PROGRAM.

Pariz, 16. februarja. (Izv.) Francosko mornariško ministrstvo pripravilo je obsežen pomorski program. Gradnja novih brodov je porazdeljena na dobo 20 let, da doseže 700.000 ton, včetve pomorske brodove. Za podmornice je določeno 60.000 ton, za brodove z zrakoplovom 60.000. Tekom prvih osmih let se bo gradilo samo lahko brodovje in sicer 6 križark. 35 pomorskih in 34 podmornikov. Za prvi 8 let je določena svota po 300 milijonov za leto,

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

OPERA.

Sobota 17. februar: Prodana nevesta Red A. Nedelja 18. februar: Rigoletto Izven. Ponедeljek 19. februar: Zaprt.

DRAMA.

Sobota 17. februar: Za pravdo in srce. Red B. Nedelja 18. februar: ob 3 pop.: Liliom Izven. Nedelja 18. februar: ob 8. zvečer: Ugrabljeni Sabinke. Izven.

Ponedeljek 19. februar: Čudež sv. Antonija in Črna dama iz sonetov Red D.

* * *

Sprememba opernega repertoarja. Zaradi obolelosti nekaterih opernih članov se polejutri v nedeljo, dne 18. t. m. namesto napovedane opere »Rigoletto« opera »Nižava« s gospo Thalerjevo, g. Sowilskim g. Cvetlcem in g. Betetom v glavnih vlogah. Začetek ob poluosmji ur.

— Opera »Vrag in Katra«, Ce je Smetana največji zastopnik češke duše, pa je Dvojak najsljaje se posebenje češkega muzikantstva. Posvetil se je glasbi v najtežih okoliščinah. Na prej je ustvarjal v Smetanovem duhu. Navzlic temu, da je temeljito študiral klasično glasbo, je začel v nacionale češke smeri. V to periodo spada prvo njezino delo »Dedič Bele gore«, himna za zbor v orkester, s katero je oponziril nase Brahmsa. Ta ga je privedel na svoja pota, na potu absolutne glasbe, ki se tuji njezini naturi na boljše priloga. V svoji »Slovenskih plesih«, ki jim je sledil kmalu drugi zvezek, pokazal je na siščenih obdeloval nacionalnega melodičnega zaklada, kjer ostaja zvest tradicionalnim umetniškim oblikam. V istem duhu je ustvaril tudi Dvojak pet simfonij in nebotičnih komornih kompozicij, s katerimi si je priboril eno prvih mest med instrumenti, komponisti sedanjosti. Zdi se, da je Dvojak neusahljiv vir glasbe, polne zdravega temperamenta, pripravljen v vendarske globoke občutnosti, naivnosti, priscrnosti in razumljivosti. Ta njezina glasba, zlasti še vsled svoje zanimive ritmike, karakterističnih melodičnih postopov in predvsem vsled jasnih svojih oblik, ki lahko ostane v spominu. Umlivo je tedaj, da so Dvojakova nosili na rokah. Dočim pa so bili zadovoljni vsi, on ni bil vesel samega sebe. Zdela se mu je, da mora doseči svoj ideal, Beethoven, po drugih potih. Hotel je bitt samostenost stvaritev in ne samo značilec češkega življa v glasbi. In tako je po 23 letih absolutne glasbe začel v Lissztovo smeri sinfoniske pesnitve, programske glasbe. Vendar pa ni mogel stresi sponzorčene glasbene forme. Istopako se je godilo Dvojaku v operah, ki ih je ustvarjal. Načel je, da je Dvojak neusahljiv vir glasbe, polne zdravega temperamenta, pripravljen v vendarske globoke občutnosti, naivnosti, priscrnosti in razumljivosti. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem oziru, da se moralna v vsakem društvu izvršiti društveni prednaki tečaj, župne predstave in prednaki tečaj. Vsem društvom se priporoča ustanovitev društvenih in strokovnih knjižnic ter izdajanje vseh župnih skupščin ob veliki udeležnosti delegatov. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem oziru, da se moralna v vsakem društvu izvršiti društveni prednaki tečaj, župne predstave in prednaki tečaj. Vsem društvom se priporoča ustanovitev društvenih in strokovnih knjižnic ter izdajanje vseh župnih skupščin ob veliki udeležnosti delegatov. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem oziru, da se moralna v vsakem društvu izvršiti društveni prednaki tečaj, župne predstave in prednaki tečaj. Vsem društvom se priporoča ustanovitev društvenih in strokovnih knjižnic ter izdajanje vseh župnih skupščin ob veliki udeležnosti delegatov. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem oziru, da se moralna v vsakem društvu izvršiti društveni prednaki tečaj, župne predstave in prednaki tečaj. Vsem društvom se priporoča ustanovitev društvenih in strokovnih knjižnic ter izdajanje vseh župnih skupščin ob veliki udeležnosti delegatov. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem oziru, da se moralna v vsakem društvu izvršiti društveni prednaki tečaj, župne predstave in prednaki tečaj. Vsem društvom se priporoča ustanovitev društvenih in strokovnih knjižnic ter izdajanje vseh župnih skupščin ob veliki udeležnosti delegatov. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem oziru, da se moralna v vsakem društvu izvršiti društveni prednaki tečaj, župne predstave in prednaki tečaj. Vsem društvom se priporoča ustanovitev društvenih in strokovnih knjižnic ter izdajanje vseh župnih skupščin ob veliki udeležnosti delegatov. V Sokolskem Glasniku je bil objavljen delavnin program jugoslovenskega Sokolstva za l. 1923, ki je obvezen za vse župe in društva. Delavnin program posveča naivčno pozornost vsoj predstavi, predvsem ter predpisne v tem

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 17. februarja 1923.

Naša delegacija na potu v Rim. Včeraj popoldne se je peljala skozi Ljubljano naša delegacija za konferenco glede odkupa, oziroma zakupa Južne železnice in sicer predsednik Avramović, poslanik in pooblaščeni minister dr. Otokar Rybar, dr. Borko in Bogdan Marković kot namestnik Todorovića, ki pride kasneje v Rim.

Načelstvo narodno-napredne stranke je vztrejalo naročilu, ki je dobito na zboru zaupnikov, považalo za danes zvečer v posvetovalničo mestnega magistrata zastopnike vseh naprednih političnih strank. Vabljeni so poleg Narodne napredne stranke Jugoslavenske demokratske stranke, Narodno socialistična stranka, Samostojna kmetijska stranka in Narodno radikalna stranka. Predmet posvetovanja in morebitnemu sklepanju je, skupni nastop vseh teh strank kot enoten napreden blok pri skupščinskih volitvah v Ljubljani.

V proslavo 350letnice mučenice smrti Matije Gubca bo v nedeljo dne 18. februarja ob pol 11. v »Kini Matica«, Kongresni trg, zgodovinsko predavanje o kmečkem puntu. Predavanje bodo pojasnjevala številne sklopitične slike. — Vstopnine ni.

Borba med klerikalci in mladinci v Mariboru je stopila že v tak stadij, da že resno ogroža javni red in mir. Na klerikalni strani komandira urednik Straže. Že b. t. na mladinski strani je povelenik, dopisnik »Jutra« dr. Reisman. Nasprotja so se zadnje dni tako postrili, da sta oba komandanta pričela že z osebnim bojem. Predverjajočim je Žebot, obdan od svoje cohorte, ki ji je dal ime »Ljudska straža«, na javnem trgu napadel na dr. Reismana in mu pljunil v obraz. Dr. Reisman je bil v nevarnosti, da se mu zgodi še kaj huišega, ako bi se ne bil pravočasno rešil v uredništvo »Tabora«. Da je ta napad na dr. Reismana v vrstah n'egovih pristašev povzročil ogorčenje in reakcijo, je naravno. Zato se ni čuditi, da je dobil Žebot promptno grozilno pismo, v katerem se mu vladu sporoča, da bo tekmo v treh dneh romal na drugi svet. Včeraj zvečer je bilo napovedano javno zborovanje, ki so ga sklicali dr. Reismanovi pristaši, da bi protestirali proti klerikalni zahtevi, da se naj državna policija odstrani iz Maribora in se vzdrževanje javnega miru in reda izroči orožnikom.

Klerikalci so se pripravljali na protishod in so rekvirirali iz okolice že na stotine svojih somišljenikov. Tudi dr. Reisman je skrbel za ojačenje od zunaj. Vse je torej kazalo na to, da bo prišlo do dejanskega spopada med obema si nasprotujočima organizacijama, zlasti so na noči od četrtega na petek oddelki Žebotove ljudske straže že javno nastopali po ulicah, prisvajajoč si službo varnostne straže. Da se prepreči nered, je vlada prepovedala vsa javna zborovanja in poslala v Maribor močne orožniške oddelke, ki so včeraj patrulirali v Mariboru. Orožniška ojačanja so bila poslana iz Ljubljane, Zagreba in drugod. Maribor je videti, kadar da bi bilo nad mestom proglašeno obsegno stanje. Snoči zvečer je Orjuna priredila v Narodnem domu zaupni sestanek, h kateremu so imeli pristop samo društveniki. Na sestanku so govorili predsednik Orijune Rehar, dr. Makso Šruderl, dr. Janc in dr. Reisman. Po sestanku so se m'imo razšli. Incidentov ni bilo nobenih. V Mariboru se je torej pričel med klerikalci in mladinci bol na noč. Koma v korist, ne bo težko pogoditi. Ako bi bil Maribor čisto slovensko mesto, bi tako borbo med slovenskimi političnimi strankami še razumeli. Da pa si na taku narodno ogrožen postojanki, kakor je Maribor, dovoljujeta dve slovenski stranki luksus najbrezbarnejše borbe na nož in izbrlejšenje, to mora obsojati vsak pošteno mislec Slovenec, ki mu je v resnicu pri sru narodna stvar.

Za člana komisije, ki ima nalogo nadzorovati promet na državnih železnicah in skrbeti za redno funkcioniranje prometa pri železniškem ministrstvu, je imenovan inšpektor g. Rikard Negovetič.

Reaktiviranje. Kakor je znano, je bil šef oddelka za socijalno politiko v Ljubljani g. Adolf Ribnikar upokojen. Sedaj je zoper reaktiviran in imenovan za šefom oddelka za socijalno politiko pri pokrajinski vladi v Sarajevo. Kakor nam poročajo, g. Ribnikar ne namerava nastopiti tega mesta.

Sestava višjega šolskega sveta. Pigeo nam: Sestava višjega šolskega sveta ne da miru gotovim gospodom, ki jih zastruplajo »Jutrovje« članki. To pot je prinesel petkovno »Jutrovje« vsebinsko izjave proti namestniku Hribarju, ker je bil baje po njegovi iniciativi imenovan za podpredsednika višjega šolskega sveta g. Fr. Škulj. Predno so naročniki učiteljskega Tovarišča in člani UJU, imeli priliko čitati izjavo v »U. T.«, jo je imelo »Jutrovje«. Jasen je dokaz, v kakih intimnih odnosajih sta uprava in uredništvo »U. T.« z »Jutrom«. Mi smo že zadnjič povedali, da se »Jutrovje«

vtakne v vsako osebno učiteljsko vprašanje, samo da daje otvorene injekcije že itak razdrapanum političnim in stavovskim razmeram, v katerih se nahaja celokupno slovensko učiteljstvo. Povemo še enkrat, da učiteljstvo s kandidatki, ki jih je predlagal širiši sestav, ni bilo zadovoljno, to je dokaz, da sklep širšega sestava ni bil izraz prave volje učiteljstva. Izjava piše proti stališču, ki ga je zavzel v tem vprašanju po njenem mnenju g. pokrajinski namestnik, misli pa na g. podpredsednika. Novega podpredsednika je vsa javnost pozdravila z iskreno željo, da je vendar načet obroč, ki je stiskal učiteljstvo pod knuto sedaj bolj kakor kdaj prej. Se niso bili zacepljeni rane avstrijskega režima, že so nadaljevali z drugimi in jih stopnjevali do najvišje poter e. V tem slučaju pa krivda na nekatere zastopnike učiteljstva, ker so pri kompetencah upoštevali zgolj partizansko prispadnost k eni kliki namesto zmožnosti in šolske vporabe. Da ljudstvo dostikrat nasprotuje upravljenim in dobrohotnim učiteljskim težnjam, so krivi v mnogih slučajih učiteljstvu načeleni zastopniki, ki so identificirali stan s pogubno in korupčno politično moralno ene klike. V hodoč upamo, bo to prehalo. Roboti naprej, led je prebit! — Roboti.

Nove poštne znamke. Po poročilih iz Beografa je ministrstvo pošte in bržavna sklenila, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki. Na znamkah bo slika kralice Marije, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

Zglaševanje mladeničev rojenih leta 1903. Letošnji nabori se vrše najbrže prve meseci letosnjega poletja. Kot najmlajši letnik pride k naboru rojstni letnik 1903. Po razglasu mestnega magistrata se je vsem v Ljubljani stanovali, leta 1903 rojenim mladeničem do 23. februarja t. I. zglasiti v mestnem vojašnem uradu v Mestnem domu. Več je razvidno iz raglasa mestnega magistrata.

Poročil se je dne 17. t. m. gosp. Andi Ivančič z gospodilčno Ani Fincovo iz znane narodne obitelje. Pričel sta blizu nevestin oče g. Andrej Finc in nevestin brat g. nadž. Fran Finc, načelnik državne kurilnice v Ljubljani. Bilo srečno!

Ad Ruhr

— **Ciril Gabršček,** Iz Ercegnovega nma pišejo z dne 13. februarja:

Prettekli petek smo položili k večnemu počitu najmlajšega oficirja naše mornarice, v vseh krogih enako priljubljene poročnika Cirila Gabrščeka. Ko so ga štiri tedne prej v Tivatu prenesli na Meljine, je bilo zbrano ob bregu vse moštvo, ki se je solznih oči poslovilo od mladega in priljubljenega Jim Cirila. Vsi so vedeli, da ga ne bo več nazaj, le on sam ni sluhil, da je neozdravljivo bolan. — V bolnico je prihital njegov mama, ki mu je ves čas strelza in mu končno zatilenila oči. V sredo popoldne se je počutil bolj slabega in s točno mirostjo je sklenil račume svojega mladega, nedolžnega življenja. Oh 9. uri je dobil napad kašča, ki mu je iztisnil zlasti dušo; dačarje proč od očeta, hrata in sestrice, ali vsa v narodju svoje iskreno ljubljene mamice. K nogrehu se je zbral malone ves oficirski kor iz Boke, okoli sto po številu, veliko moštva in tudi drugace občinstva. Krsto so nosili oficirji do hriščka, na katerem je pokopališča. Po bregu navzgor pa močno. — Njegovo mater sta spremčala podpolkovnik Kristian in kapitan Kunc, njegov najljubši med prijatelji. Slovo od vrlera mladeniča Cirila je bilo nad vse gulinjivo. — In tako smo izgubili najmlajšega oficirja tam ob bistro Šoče, ki bo sanjal tam gori na hriščku, od koder je diven pogled po Poki in naši Adriji, sladek sen o boljši bodočnosti domovine, ki in je ljubil z vso ljubezenijo mlade duše iz neodreženega Crgorodčevega planinskega raja. — Njegova mati pa prejaka dan za dnem na grobu in se ne more ločiti od nje. Bog počlašči vse, ki tujujejo na tej prebridki izgubili!

— **Pogreb † Ivana Mankiča** bo v nedeljo dne 18. t. m. ob pol 4. štirih popoldne iz mrtvačnice na Zaloški cesti 11.

Smrtna kosa. Umrl je v celjski bolniči Ivan Novak, posestnik v Zadobrovju pri Celju v 70. letem starosti. Polonik je bil oči pisatnika v uredniku »Republikanca« dr. Antona Novakčana. Truplo so preprelili v Vojnik, kjer se je na tamoznem pokopališču vršil pogreb.

— **Štavke brivških pomočnikov** ne bo.

Med brivškimi pomočniki in mojstri se je doselil snoravzum. Mojstri zvišajo plače svojim pomočnikom, zvišajo na obenem prisotnih za strožje na britje. Brivške stavke torej ne bo.

— **Preizkušnja brizgalne.** Dne 18. t. m. v nedeljo ob d-setih dopoldne je preizkušnja nove gasilске motorne brizgalne, katero je nabavila mestna občina Ljubljanska, in sicer na Sv. Jakoba mostu.

— **Afera o holandskem tobaku.** Na Holandskem naročnina mnogina tobaka je pred kratkim dolpcela v Beograd, od koder so takoj odpolali v tovarne. Tam pa so holandski tobak pregledovali in duhali, pa prišli takoj do spoznanja, da poslano blago ne odgovarja vzorcem, po katerih je bil tobak naročen. Takoj je začela delovati komisija, ki poda najbržje izvestje, da je tobak, ki poda najbržje izvestje, da je tobak za nič, na kar se kupuje s Holanskim razveljaviti. Tobak stane 50 milijonov dinarjev. V mednarodni trgovini je dandanes malo poštenosti. Holandsko naročilo pa nas po drugi strani podiščuje, kako je to, da je pri nas tolko slabega tobaka na prodaj.

— **Čevljke kupuje od domačih tovaren** tvrdke Peter Kozar & Ko. z znakom »Pečko«, ker so isti priznani na boljši in nacenje. Glavna zaloga na delo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Izmenjava ratificiranih rapallskih konvencij.

— **Beograd, 17. februar.** Iz najzajemljivejšega vira je vaš dopisnik izvedel, da se izmenjava ratificirane, v Santi Margheriti sklenjene konvencije med Italijo in našo kraljevinu jutri v nedeljo 18. t. m.

Izpraznitve Sušaka in tretje cone.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na merodajnem mestu je Vaš korespondent izvedel, da imajo Holljani v smislu sklenjenih dogovorov prizeti izpraznitvi našega ozemlja tokrat v ponedeljek 19. t. m. Čim se izprazni Sušak, se takoj otvari železniški promet do Sušaka.

Za svobodo volitev.

VAŽNA ODREDBA MINISTRA NOTRNIH ZADEV.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da imajo Holljani v smislu sklenjenih dogovorov prizeti izpraznitvi našega ozemlja tokrat v ponedeljek 19. t. m. Čim se izprazni Sušak, se takoj otvari železniški promet do Sušaka.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Zglaševanje mladeničev rojenih leta 1903.** Letošnji nabori se vrše najbrže prve meseci letosnjega poletja.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke. Znamke se bodo tiskale v Ameriki, nekatere pa bodo imelo tudi slike zgodovinskih mest države.

— **Beograd, 17. februar.** (Izv.) Na zadnjem mestu je Vaš korespondent izvedel, da se tiskajo nove poštne znamke

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
cenje in trajnje so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi in mrazu!

56 letni Tržaščan, kater je služil na postaji v Miramaru, ŽELI SLUŽBE kot sluga, vratar ali čuvaj. Zmožen je slovenščine, nemščine, hrvaščine in italijansčine. — Ponudbe na Oglasni zavod Ivo SUSNIK, Maribor, Slovenska ulica 15. 1768

Zavarovalna družba v Ljubljani išče uradnika ZA POPOLDANSKE URE od 2. do 6. — Oferti naj se pošljajo pod »Zanesljiv/1732« na upravo »Slovenskega Naroda«.

IZURJENA slovensko-nemška stenografinja in strojepiska išče službe, ev. samo popoldne. — Ponudbe pod »Marec/1739« na upravo lista.

CUNARD LINE

Najhitrejši parobrodi sveta. Direktni potniški tovorni in expresni promet iz Hamburga in Cherbourg-a za Ameriko in Kanado

4 dnevniki 5½ dni. Lastne kabine, za potnike III. razreda. Potnike spremijo izkušeni uradniki do luke vključno, in jim prožijo v vsakem pogledu dragovoljno vsako pomoč. Navodila daje: Cunard Line

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d., Zagreb Glavno zastopstvo za Slovenijo: Ljubljana, Kolodvorska ulica 26 Brzozavni naslov: »Cunard«

Zahvala.

Ob prilikih težke izgube, ki nas je doletela s smrto našega ljubljenega

Cirila,

poročnika kr. mornarice,

so nam došle in še dohajajo na Dunaj, v Ljubljano in v Ercegnovi sožalnice naših priateljev in znancev, ki nas skušajo tolačiti v naši neizmerni bolести. Hvala iskrena na dobr volji in izkazanim nam prijaznemu sočutovanju. Presrčna hvala častniškem koru iz vse Ecke za tako mnogobrojno udeležbo, kakor tudi moštvi vseh kategorij, ki je na ginaljive načine dokazovalo, kako zelo je ljubilo našega Rilka. Hvala gg. častnikom, ki so nesli našega ljubljence do vznova in moštvi, ki ga je neslo do začasnega groba na hribčku. — Iskrena hvala posebno tistim gg. častnikom, ki so bili v dneh najbridekščih žalosti ubogi mateji v oporo in tolažbo. — Hvala g. štabnemu zdavniku, ki je storil vse, kar bi moglo olajšati stanje bolnika in njegove mame v bolnici. Hvala vsem in vsekum, ki se nas je kakorkoli prijazno in sočutno spomnil v dneh naše žalosti!

Andrej Gabršček, Ljubljana, oče. — Metod in Rada, Dunaj, brat in sestra. Ivanka Gabršček, Ercegnovi, mati.

Naprodaj je šupa,
KRITA Z OPEKO. — Rožra dolina pri Ljubljani št. 147 (pri kapelji). 1697

V dobro oskrbo se vzame
OTROK od dveh let naprej ali z enkratno malo vsto za svojega. Pisma pod »Posnetnik/1735« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Učno mesto
za nedaljševanje ISČE moriljtv in posložen 17leten trgovski učenec s tričetrtletno preko mesane stroke, proti tranzit in stenovari. — Ponudbe na: Iv. TRAMŠAK, Guštanj. 1766

Kuharica in gospodinja,
starješa moč, ISČE SLUŽBE k enemu gospodu za tu v mestu. — Ponudbe se prosi na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Gospodinja/1762«.

Gospodično želi gostilno v najem ali na račun.
Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1703

Knjigovodja-bilančnik,
perfekten in samostojen dopisnik (slovensko, nemško, italijansko) z večletno praksjo, bolj priletne moči z dobrimi izprizvajali. — Nastop službe s 1. marcem. Vse druge ročnosti se izvedo pri g. Josipu Kosirju v Kranjski gori. 1767

Stanovanje.

Oženjen uradnik z enim otrokom

ISČE STANOVANJE v Ljubljani, predmetju ali v bližnji okolici ob želesnički pragi. — Pismene ponudbe se prosi na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Okolica/1756«.

Trgovski lokal se odda

TAKOJ V NAJEM v Ljubljani, pripravljen tudi za trgovino na debelo ali na drohno; poleg je tudi stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje. —

Ponudbe se prosi pod »Loka/1740« na upravo »Slovenskega Naroda«.

ZAMENJAM

Ipo veliko zračno sobo

S STEDILNIKOM, v sredini mesta, s SOBO in KUHINJO ali SOBO S STEDILNIKOM, na periferiji. —

Dopisne prosipe pod »Lubenec/1707« na upravo »Slovenskega Naroda«.

ISČEM PERFEKTNO

samostojno šiviljo,

VODITELJICO DAMSKEGA MODNEGA SALONA in KROJAČE z kostime in mantele ZA TAKOJ. —

Predstaviti se v nedeljo dopoldne v

vili S-ving. Erjavčeva cesta štev. 26, I. nadstropje. 1758

lščem veliko stanovanje

(5 sob) v Ljubljani z vsem komforom za l. 1924 ali preje, event.

proti zamenjavi za malo stanovanje. — Oferte pod »Valovizirana mirovna najemnina/1763« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Kupim trgovino

z mešanim blagom,

z gospodarskim poslopjem in malim

posetvom na Stalerskem. — Ponudbe pod »Promet kraj/1681« na upravo »Slovenskega Naroda«.

F & S krogelni ležaji

za vozove drž. železnice, avtomobile, elektromotorje, transmisije, mlevne stroje ter druge industrijalne uporabe v vseh

razsežnostih

F & S Torpedo pesta za vozna kolesa

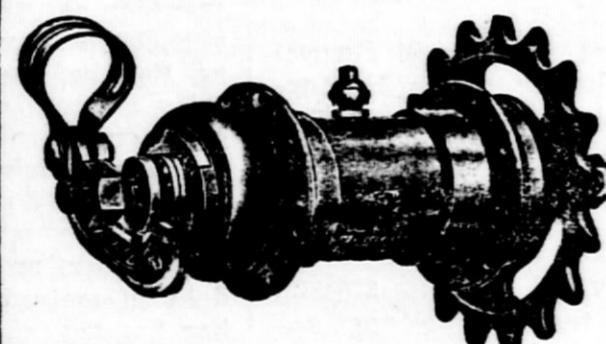
1761 prodaja v velikih množinah

Henrik Stolz Söhne, Novi Sad

Temerinska 3. Telefon 158.

Edina zastopnika za SHS tvornice za preciziske krogelne ležaje

Fichtel & Sachs, Schweinfurt.

Šivilja za na dom

SE PRIPOROČA. — Naslov posve uprava »Slov. Naroda«. 1700

Uporaba klavirja

v svrhu podruževanja SE ODDA profesorju sli učenki. — Naslov posve uprava »Slovenskega Naroda«. 1702

Kupim KITARO, I. BRAČ in MANCOLINO.

Ponudbe na: Poštno ležeče. Mesto pod »KITARA«. 1699

Francoska učiteljica

(z najboljšimi priporečili) ISČE STA- NOVANJE IN FRANO za francoske ure in francosko konverzacijo. — Resljeva cesta 31, pri g. Šneller. 1698

Violoncello,

star in dobro ohranjen, ŽELIM

KUPITI. — Ponudbe pod »O. E.

311/1773« na upravo »Slov. Nar.«.

Sprejme se več dobro izurjenih

krojaških pomočnic

pri B. DOLENC, damska krojašica, Resljeva cesta 10. 1765

Trgovski lokal na Bledu,

na prometnem prostoru. SE OD-

DA; predla se tudi inventar in ev-

enonadstropna hiša. — Naslov

pove uprava »Slov. Nar.«. 1754

Velevosestvo s tovarno

brez konkurenco NA STAVER-

SKEM radi smrti NAPRODAJ. —

Posredovalci izključeni. — Naslov

pove uprava »Slov. Nar.«. 1745

Enonadstropna hiša

S TRGOVINO in TAKOJSNJIM

STANOVANJEM V MARPORU se

radi bolzni lastnika TAKOJ PRO-

DA. — Vrnja se pri Joh. Pobeschni Magdalenska ulica 15, Maribor. 1714

lšče se srednje skladische

v mestu ali na periferiji: lahko

tudi pripravna klet ali šuna. —

Ponudbe pod »Skladische/1713« na upravo »Slovenskega Naroda«.

F & S krogelni ležaji

za vozove drž. železnice, avtomobile, elektromotorje, trans-

misije, mlevne stroje ter druge industrijalne uporabe v vseh

razsežnostih

F & S Torpedo pesta za vozna kolesa

1761 prodaja v velikih množinah

Henrik Stolz Söhne, Novi Sad

Temerinska 3. Telefon 158.

Z odličnim spoštovanjem

F. Fabian.

Najboljše peči sedanjosti so emajlirane

Luc-ove peči

Glavna zalog, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. Vidic & Komp.
trgovina stavbnega materiala

Prešernova ulica LJUBLJANA Prešernova ulica

Urarski pomočnik

star 18 godina, u malim i velikom poslu podobno vješt, posjedujem svoj podpuni alat sadanje mjesto odstavljanja uslijed pomakanja posla. Želim bi raditi u kojem god mjestu Slovenije. — Ponudbe pod »Agilen/1709« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Naznanilo.

Naznanjam, da se iz gostilne g. Hafnerja, Prisojna ulica 5, preselim in prevzamem restavracijo oficirskega doma v belgijski kasarni in se dobrodošlim gostom in abonentom za naklonjenost najlepše zahvaljujem.

ANTONIJA BURGER,
restavratka oficirskega doma ljubljanskega garnizona.

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu vladljivo javim, da opustim z 19. februarjem klet za sedeče goste. Vinsko klet za promet čez ulico in za stolče goste obdržim nadalje. Ta klet je zvezana tudi z ameriškim barom, kjer se dobe vsakovrstna gorka in mrzla okrepčila, kakor tudi fino pecivo.

V zalogi se nahajajo najboljša vina, namizna, fina, desertna in buteljska vina.

Vhod v klet je sedaj samo iz Studentorske ulice št. 3 ali pa skozi bar, Vodnikov trg št. 2.

P. n. občinstvu se priprečam za naklonjenost še nadalje, ter zagotavljam, da si bom prizadeval za točno in vestno posrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

JUGOSLOVENSKI LLOYD D. D.

MARIBOR,

Ruška cesta 45

**Moške obleke
Sukno**

Prodaja le na prekupčevalce. Na željo tudi vzorci

MI izdelujemo v svoji 10.000 m² veliki tovarni z električnim pogonom na 200 strojih:

OBLEKE za moške, dečke in deklice

reda se nov, črn krake zimski suknjič, dobro ohrašena vijolina in citre, PO UGODNI CENI Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.

1606

se sprejme otrok

starosti od enega leta naprej, ponudbe pod »Dobra oskrba/1696« na pravo »Slovenskega Naroda«.

RODA SE TAKOJ SKORO NOVARNI PROSTO STOJEČI KOTEL

A PRASICO KUHO (litrov 124), cena ugodna. — Ljubljana, Mala Cesta ulica 4, Trnovo. 1693

Isče se dobra kuharica,

amostojna in snažna, proti dobrati in oskrbi. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1724

Dva večja travnika

Ljubljani, prikladna tudi za stavne parcele, SE PRODASTA, Naslov pove uprava lista. 1755

Urarska stružnica,

ERAJ ORODJA in ARMATURO PRODA. — Predmeti se lahko dajo vsaki dan od 3. do 5. ure dne. — Kic, pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1751

Pes volčje pasme,

redna, dober čuvaj, še ne leto ter SE PRODA. Istotam SE PRODA SICA DOBERMANKA (policijske smere), rma, stara eno leto in pol. — Ogledata se: Rimška cesta 19, pri mernem mesaru, Ljubljana. 1746

Napravaj je posestvo

VINOGRADOM NA STAERSKEM v bližini kolodvora set oralov gozda in polja. Povedovalci izklučeni. — Naslov pove uprava »Sloven. Nar.«. 1742

Več sto škafov

IMA NA PRODAJ NDOLŠEK, Velike Poljane, pošta Ortenek. 1695

UGOSLOVENSKE KOROSKE plebiscitne znamke,

kompletih stavkov, se samo kupno ODDA po 13 Din stavki. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1743

Občinskega tajnika,

možnega, ISČE župan ene občine, šteje 3500 prebivalcev na Donskem v krškem okraju. Plača v dogovoru. Prošnje je vlagati 15 m a r c t. l., na naslov, ki izve v upravi »Slo. Nar.«. 1737

Dražba.

Dne 21. februarja 1923 ob devetih opoldne se bo vrnila v jahalnici dr. Jane Žrebčar na Selu dražba 9 točkovičnih žrebcev, 1 mrljakovnega žreba, 3 mrljakovnih in 1 toplokrvenega žreba.

Zdražljivi mora poleg kupnine platiti 2% takso, 2% za ubožni sklad in stroški objave dražbe v časopisih. Državna žrebčarna Sel. 1744

Ogledala

1694

ela, brez ita, ne vlečejo na črno ali modro, izdeluje pod jam-

stvom brusilnica stekla »Vitrin«, Novi Sad, Futoški put 84.

Gospodinčna

zobrazeno dekle z dežele, simpatična, poštena in večja nekoliko uspodinjstva, se iste k 2-letnemu fantku, trenutno čez dan, ozneje stalno. Plača po dogovoru.

Anončno in reklamno podjetje JOSO ZORMAN, Ljubljana, Gledališka ulica 2—III. 1728

Stanovanje

obstoječe iz dveh do treh sob, s pritiklinami, po možnosti z električno razsvetljavo, v centru mesta, istem pod vsakimi pogoji in nagrado. — Ponudbe z označbo cene na:

J. ZORMANOVO anončno in reklamno podjetje Ljubljana, Gledališka ulica 2. 1827

Pomladanski semenj

v Breslau (Vratislav)

od 11. — 14. marca 1923

Vsa pojasnila

o izloženem blagu, potnih in dopotovalnih listinah daže Breslauer Messe-Amt

1828

Kupim 300 do 500 litrov dobrega hruškovega mošta. — Naslov pove uprava »Sloven. Naroda«.

1606

Stanovanje isče gospodična

Ponudbe pod »G/1757« na pravo »Slovenskega Naroda«.

1704

Proda se nov velik OTROČJI VOZIČEK (Prinzess-wagen). — Ogleda se: Stari trg št. 11 a v trgovini, levo.

1704

Ceno se proda dobro ohra-

njen šivalni stroj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.

1724

Računska uračnica

z vedelno prakso, ISČE PRIMERNE SLUŽBE. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.

1729

Kupim stavbno parcelo

NA MIRIU. — Ponudbe pod »Parcela/1726« na pravo »Slovenskega Naroda«.

1738

Sprejme se učenec

ZA SPECERJSKO TRGOVINO. KOSAK, Florijanska ulica I. 1558

1751

Kupim 2000 do 3000 kg ŽELODA (žira). — Ponudbe z na-

vedbo cene in količine na: P. Skerbie, Domobraska cesta 2, Ljubljana.

1705

Deklica ki je dovršila I. meščanski razred, ŽELI MESTA KOT VAJENKA v mostovski salon ali trgovino. — Naslov pove uprava lista.

1723

Službo isče absolvent

TRGOVSKIE VISOKE SOLE, več slovenščine, nemščine, francoščine, deloma tudi hrvaščine in italijane. — Ponudbe pod »Absolvent/1753« na pravo »Slovenskega Naroda«.

1482

Poceni se proda stavbičše

v središču mesta Sarajeva, obsegajoče 2048 m² s temelji za dve hiši, ugodno tudi za zgradbo tovarne. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.

1482

Primorci, Korošci pozor!

PRODA SE HIS, popolnoma v do-

brem stanju, s petimi stanovanji, pralno kuhinjo, kletjo in s prveč velikim vrtom. Edin lokal je pripravljen za gospodinjski obrat, na lepoti in pravostni kraj v Studencih pri Mariboru. Ciril in Metodova ulica 4. Cena 125.000 Din. Kunčija se lahko sklene v trgovini g. Julija Fischbach. Gospodska ulica št. 5 v Mariboru, kjer je tudi naslov lastnika na razpolago. 1733

1733

Veletrgovci, Industrialci!

INDUSTRIALCI

Prodaja se iz proste roke v temen, zelo promrtni, na zeleni in ležetem trgu na Spodnjem Stajerskem dobro vseljana velika

1724

restavracija

z velikimi rospodarskimi poslovnimi, vell-

kim dvoriščem in vrtom za zeljavo

poslovanja in kratek doček. — Prevzame popravila (oblaganje) ne-

azbitnih ogledal, kakor tudi oblaganje

čistega stekla. — Sprejme se potnik

1519

K. KOŠAK GROSULJJE.

1721

Razpis služb.

Komanda Ljubljanskog Vojnog Okruga razpisuje 4 službeni mesta vojnih službenikov ali diurnistov. Po-

goji se za službenca mesta so razvidni

zvezdno med uradnimi urami v

sobi št. 67 komande Ljubljanskog

Vojnog Okruga — kasarna vojvodice Mišica, objekt I, II. nadstropje.

1640

Zrcalna manufaktura,

GROSULJJE

ZDELUJE IN PRODAJA NA DE-

BELO po najnižji ceni navdaha ne-

grušena ogledala različne velikosti. —

Prevzame popravila (oblaganje) ne-

azbitnih ogledal, kakor tudi oblaganje

čistega stekla. — Sprejme se potnik

1519

K. KOŠAK GROSULJJE.

1721

Mlađi trgovski uradnik

z dobro šolsko izobrazbo ter dobrim po-

navjanjem jezikov, dobi trdo nastav-

ljenje pri uglednem podjetju. Ponudbe

pod »Stabš II—F—53« na Interreklam

I. d. Zagreb, Hrca 21. 1736

1736

Zrgovska oprava

se proda.

Specerjska stelža, visoka 241 m, dolga

3 m, z 48 malimi in 24 velikimi ladeči.

2 manufakturne stelže 2x10 m visoke,

1 m pol m dolge. 2 pudelna po 2 m dolga, 2 pudelna po 3 m dolga, vse le

nekajko let staro in dobro ohranjeno.

1741

Jos. Divjak, trgovec v Ribnici.

1741

Zobno pasto

Ito, Kalodont, Klorodont, Bene-

diktin in Botol; zobni prah

Heider, Kalodont in Botol; ze-

bno milo Botol; ustno vedo

Odol in Botol ter najboljše ze-

bne krtičke priporoča

Parfumerija STRMOLI

Ljubljana, Pod Trako 1.

1760

Kupim 300 do 500 litrov dobrega hruškovega mošta. — Naslov pove uprava »Sloven. Naroda«.

1606

Stanovanje isče gospodična

Ponudbe pod »G/1757« na pravo »Slovenskega Naroda«.

1704

Ceno se proda dobro ohra-

njen šivalni stroj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.</

**Dalmatinski vinotoč
gostilna Skalarjeva v Tržiču
Podružnica v Škofiji Loka.**

1730

Lisičje kože

in kože vseh vrst divjadi kupuje

**• L. ROT, krznarstvo •
Ljubljana, Gradišče štev. 7.
Zaloge, izdelovanje in barvanje kožuhovin.**

**JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.**

Priporočamo na veliko in malo galerijo, nogavice, razne sukanice, gume, čipke, vezenino, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarske in krojaške potrebščine.

Najnižje cene. Postrežba točna.

Pension vila Sofija

na otoku Rab (Arbe) Dalmacija
najkrašnji otok Adrije, vila v neposredni bližini borovega gozda

Najlepši izlet po morju in suhem

Direktnej pogled iz sob z balkonom na morje

Pripravljeno Izvrstna kuhinja — zmerne cene

Natančna pojasnila daje restavracija južni kolodvor Zagreb

Prva ljubljanska strojna delavnica za izdelovanje

Alojzij Janežič slamnikov in apré-oblik Marija Jeniš

Ljubljana, Slomškova ulica štev. 27
naznanja p. n. občinstvu, da so došli

najnovejši spomladanski in poletni
vzorci za slamnike in toaletne klobuke.

Popravila se izvršujejo po najnovejši modi in v
najkrajšem času.

Domač izdelek apré-oblik za modistinjo na debelo.
Spatrie in apré-oblike tudi na drobno.

Največji davki

Katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, zgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner (metnik Henri Maire), Ljubljana št. 3. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, šenčjalne znamke, "IKO" iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestnice, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, kristna in birmska darila ter vso drugo zlatnino in srebrino. Pa tudi porabne predmete kakor: škarje, nože, brtive, lasestrežne in brivske stroje, steklerezec, doze za tobak, svalčice in smotke, nažigale in denarnice, kupite dobro in ceno pri tirdki:

H. SUTTNER, (metnik Henri Maire), Ljubljana št. 3.

Naznanilo.

Naznam vladivo, da do preselitve v novi lokal, Selenburgova ulica 1, sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila vsake vrste, ako ravno čevlji niso pri meni kupljeni ali izdelani, v provizoričnih prostorih, to je POLJANSKI NASIP 40 II. nadstr. (starca enkrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner

Ljubljana,
Specijalist za ortopedična in anatomična obuvala in trgovca s čevlji.

**Dunajski
mednarodni semenj**

18. do 24. marca 1923

Zaradi zmanjšanih produkcijskih
stroškov brezkonurenčne po-
nudbe v vseh strokah

4000 razstavnikov iz tuzemstva in od zunaj

Vsa pojasnila daje

Wiener Messe A.-G., Wien VII, Messegelast,
ter oficijelna pojasnevalnica v Ljubljani,
avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Družba „Illiриja“ Ljubljana,
Kralja Petra trg 8 Telef. 220

Prodaja bukovih drv
na debelo in drobno, žaganje drv. do
stava na dom. 10144

Jrstje za stropne
zdele in prodaja na debelo in drobno
po načinih cenah Pri večjih množinah
zneni popust. — ANTON STEINER
Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.
2128

Peter Semko

I. jugoslovanska barvarija, krznarstvo in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Barva lisje kože, katere izdeluje v naj-
modernejše garniture. Prevzema tudi vsa
popravila v moderniziranje.

Lokomobila „Lanz“

28/34 HP SE PRODA ali ZAME-
NJA za 60 HP. PRODA SE tudi
manjši PARNI KOTEL, prime-
ren za sušilnice ali mlekarne.
— Pojasnilo daje Ivan Ogrin, Gruber-
jevo nabrežje 8. 1045

Alojzij Arhar

elektro-tehnično podjetje
LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Sv. Jerneja cesta 47.

Prevzema vse v to stroko spadajoča
delna, kakor tudi vse nove neneljave
daljnovidov in inštalacij. — Se pri-
poroča cenj. občinstvu. 803

ABADIE

cigaretni

LIPA-MILL

konfekcijski papir
glavna zalog A. Lampret, Ljub-
ljana, Krekov trg 10. 682

Plečenine

kakor jopice, zimske pe-
rillo, nogavice, rokavice
v veliki izbiri pri

A. Sinković ml. E. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 10.

Staro ljutomersko vino.

Letnik 1921, prvovrsta kvaliteta,
ca. 200 hl ter ista množina letnika
1922, SE PRODA. Kupci, ki
vzamejo tudi letnik 1922, imajo
prednost. Cena in pogoji pri vi-
nogradniku in trgovcu

IVANU VESELICU V ORMOŽU. 320

**Gradbeno podjetje
ing. Dukić & drug**

Ljubljana,
Bohoričeva ulica št. 20

se priporoča za vse v to
stroko spadajoča dela.

ENJETE! gospodinje

ADRIA

ZITHA

KAWA

je najbolj zdrava
in tečna hrana.

**ŠPOISKVITE!
TOVARNA
C-LINE 22.**
Električni obrat.
Najmodernejši stroji.

Velika izbira otroških vozilčkov, dvokoles
in šivalnih stojev paceni.

F. BATJEL, LJUBLJANA, STARII TRG 28

Spremljena za velike površine za izdelavo z vsej možnostjo
dvokoles, otroški vozilčki, šivalni in razni drugi.

„TRIBUNA“

Tovarna dvokoles in otroških vozilčkov
Ljubljana, Karlova cesta 4 — Zvonarska ulica 1.

Jetika!
Dr. Pečnik ord. nra za jetične izven-
orka in petka vsak dan v St. Jurju ob
južni žičnični pri Celiu. Citajte nje-
zove 3 knjige o jetiki! 7927

**Uglašujem
ter popravljam
glasovirje in
harmonije
specijalno,
strokovno in ceno.**
G. F. Jurásek

Vreče,
rabljene in dobro ohranjene
KUPI

Jos. Bahovec, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg št. 7. 410

Nogavice
v veliki izbiri in po najnižjih
cenah izdeluje stojno pletilstvo
N. GROEGER,
BEGUNJE 23 PRI LESCAH. 1145

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8.
Krovci, stavbi, galerijski in okrasni klepar

Instalacija vodovodov.

Kupna streševodov. Kapelike in kleščne naprav.

Izdelovanje posod iz pločevine za fir-

než, barvo, lak in med vsake velikosti

kakor tudi posod (skatle) za konserve.

Prava turška električno pražena in mleta
kava

začamčeno popolnoma čista in odliko-
vana z zlatim kolajno, se dobi vsaj dan
sveža najcenejša samo pri tirdki Jovo
R. Jovanović, Tušla (Bosna). Raz-
nošljamo v počitnih zavirkah od 5 kg
naprej po povzetju. 3048

Anton Steiner
mestni tesarski mojster
v Ljubljani

prevzame vsakovrstna tesarska dela,
kakor strelne stole, kupole, stolpe, mo-
stove, vrtne utice itd. Parna žaga z
vsemi stroji za obdelovanje lesa. 4796

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarjan v Stobu pošta Domžale
Prevzemajo se tudi starci klobuki

in slamniki v popravilo pri Ko-
vačeviči in Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemamo v sredo.

Zaloga v Celju Gospaska ul. 4

SALAMA

prost vrste
sveže blago
povsem zrela

**dobavi se
povsod**

I. hrv. tvrznica
salame, sušenega
mesa in masti

M. Gavrilović
sinovi, d. d.
Petrinja.

Glavno zastopstvo za Slovenijo
R. BUNC IN DRUG

Celje — Maribor — Ljubljana

**XII.
MOS.**

M.C.S.
10
PETRINJA

Brezjavni naslov: LJUBA, Ljubljana

Ljubljanska gradbena družba

Ljubljana, Rimska cesta 13

na novo ustanovljena

se priporoča p. n. oblastim, uradom, korporacijam in ob-
činstvu za projektiranje in izvršitev zgradb vseh vrst

Brezjavni naslov: LJUBA, Ljubljana

Brezjavni naslov: LJUBA, Ljubljana

MARASKINO MORPURGO

Cašica tega delikatnega likerja je nepopisan užitek

Priporočamo!

COGNAC DALMATIA MEDICINAL in druge Izbrane

likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

PRVA ODLIKOVANA DALMATINSKA PARNA

DESTILACIJA

V. MORPURGO, SPLIT

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Zrinjskega c. 7.

KORANIT

je vendar najboljša streha in najcenejša

je pravi zajamčeno pristni asbest-skrlj

in ne rabi nikdar popravila.

Ponudbe in proračune pošlie:

Fran Hočevar, Zirovnica (Moste) Gorenjsko.

POZOR! Najcenejše nudi svojo bogato iz-
birko klobukov in čepic vseh

Reparacije in nemška industrija.

Pod tem naslovom je priobabil dr. Deyl v »Československi Republikečni članek, ki je posebno v zvezi z dogodki v Poruru zelo zanimiv. »Nemščka industrija« pravi avtor, je bila najmočnejša opora doslednega sistema Nemčije, ki je izvajala program neizvršitve mirovnih obvez. Ta program ni sicer nikoli prišel pred javnost, toda njegovi principi, ki so navzeli temu znani, so se tudi večinoma ustvo, v prvi vrsti pa so se izvajali praktično. Na uglede Št. zastopnik tega programa je največji nemški industrialec mož del v enerži. Hugo Stinnes. Ta najmočnejši faktor nemške industrije, rodom iz Porura (Mülheim), kralj nemškega pomorskega in notranjega prometa, kralj premoga, železa in elektrike, je načelni organizator nemške industrije in bržkons tudi svetovne industrije sploh. Njegov trust in Nemčija z oficijalnim imenom »Siemens-Rheinische-Schuckert-Union« je nastal potom spojitev treh ogromnih akcijskih družb in sicer »Gelsenkirchener Bergwerke, Deutsches Luxemburgischen Bergwerks und Hüttens« in »Boschumer Verein für Bergbau und Gußstahl-Fabrikation«. Ta trust, kjer je zaposleno stotisoce delavcev, je gospodar nad številnimi premogokopi v Poruru, nad železničnimi rudnikami, metalurgičnimi pečmi, livačnimi, jeklarnami, tovarnami za stroje in ima v posesti celo vrsto industrijskih izdelkov do srovin do najbolj komplikiranih strojev. V Poruru je sice Stinnesove industrije in lahko si je misliti, kako težko je prizadela njeovo delovanje francoska akcija. Ta industrija ima velika podjetja tudi izven Porura, toda v glavnem je združena samo v tem okraju. Ima rudnike in velike tovarne v Essenu, Gelsenkirchenu, Bochumu, Dortmundu, Düsseldoru in Mülheimu, torej v mestih, ki smo jih srečali v dnevnih poročilih o ruhrskej vprašanju. Kako je bil program nemške Industrie, ki jo reprezentira Stinnes? To je bilo sistematično uničevanje lastne države, prevoz državnega imeta v privatne roke, da bi seveda antanta, posebno Francija, izgubila upanje na reparacije. Država ne more plačati, njen položaj postala dan za dan slabši, seveda v skodo mnogih poštenih državljanov, pri tem pa industrija kopila bogastvo, dela s polno paro kakor alkoli poprej, antanta pa ji ne more do živega. Industrija je večkrat dokazala, da ji ni težje na stabilizaciji valute, če pa je ni drugače. Je zahtevala, naj valuta ostane na najnižjem nivoju. Zahtevala je, naj tudi pri slabih valutah iznemestvo dovoli uvoz njenega blaga, da bi bila njen ekspanzivnost čim večja. Nič ne de, če ima valuta iluzorično vrednost, ko pa narodno imetje, ki ga reprezentira tovarna in podjetja, stalno narašča, ono imetje pa, ki leži v srovinah v premogu in železnu pa ostane nedotakneno.

Industrija pa ni ostala s svojim kapitalom samo v Nemčiji. Njena ekspanzivnost je bila na vse strani. O Stinnesu je znano, da je zastopan v vseh evropskih državah, tako v Avstriji, na Madžarskem, v Anglo-madžarski banki, na Balkanu, v Jugoslaviji (Jugoslovenski sindikat) v Bolgariji (Feher in Co) v Romuniji in Turčiji pa je udeležen pri železnicah. Deluje za prevod nemških državnih železnic v privatne roke, namerava vzeti v način ruske železnice. Potemataki bi bile železnice od Rene preko Sibiri in do Vladivostoka v nemških rokah. Čim manj ostane državi, tem manj bo plačljivo sposobna. Francija je prišla do spoznanja, da je neobhodno potrebno podvzeti proti trdovratnemu nemanjšemu energično korake na nobeli občutljivem mestu, t. j. tam, kjer se nahaja glavna žila nemške industrije. Kako je imel francoski akciji, je znano.

Nemška industrija se poslužuje doma in v inozemstvu vseh sredstev, da bi se francoski akciji ponesečila. Ni vroma, da je za vstrelnost v tem slučaju potrebnih občudovanja vredna energija. To energijo ima v Franciji predsednik Polnarec bržkone v isti meri, kakor Stinnes in v tem nemški industriji. V korist Francije govorji pravičnost. Kaj je nadzor nad rudniki in zahteva, da se izpolnilo reparacijske obveznosti v primeru z žrtvami in uničenju takoj velikega ozemlja v Franciji. Pred Francijo so francoski listi priobabil podatke o tem ozemlju, ki jasno govore o obsegu uničenega francoskega imeta. Istočasno pa ilustrirajo veliko energijo francoskega naroda za vstopavitev uničenega. Dobro bi bilo opozoriti na te podatke, da sedaj Številkov odgovarja položaju v sredini Javnega. Porušenih bih 290 tisoč, od teh znova sezidanih 8 tisoč, 160 tisoč pa značilnih kolib. Poškodovanih bih 500 tisoč, od teh je že ponovljeno 420 tisoč. Opustošene zemlje 2.237 tisoč ha, od tega znova obdelano 1.220 tisoč ha. Železniških troskov v kanalih umnoženo 64 tisoč km, od teh ohromljeno 60.900 km. Mostov umnoženo 9700 od teh znova zgrajeno 8200. Tovaren umnoženo 22.160, znova zgrajeno 19.920, od teh dela že okrog 85–90%. Od prvotnega števila prebivalcev, ki je znašlo 4.691 tisoč, je znova naseženo 4.060 tisoč. Ziv inventar na deželi je nadomeščen do sedaj v polovičnem obsegu.

Bilo bi vsekakor krivčnosti, če bi Francija za te izgube ne dobila popolne odškodnine. Cel svet, Izvzemški krivca, brani na nazivane, ne slaga se samo v sredstvih. Francija se je odločila za energetični korak, ki ga je mogoče opraviti s tem, da ni mogla čakati in z neprestano rekonstrukcijo izčrpati se do skrajnosti, med tem ko bi bila Nemčija, ne morda kot država, mogoč kot industrijski podjetnik, dosegla v tem boju popolno zmago.

Zbirajte znamke

za »Jugoslovensko Matico!«

A. P.:

Sodobna jugoslovenska lirika.

Izšla je v Splitu »Antologija savremenih jugoslovenskih lirik« v latinici. Strani 336, cena 30 Din. Uredništvo dr. Minka Deanovića in Ante Petraciće. Z veseljem pozdravljamo prvi poizkus, pokazati v celoti jugoslovensko liriko. Podal je dokaz, da se zbljujemo, združujemo tudi na literarnem polju.

Knjiga obsegata, počenši z Vojislavom I. Ilićem (1862–1894) skoro vse jugoslovenske pesnike. Pri izboru je bil po besedah predgovora metodajen estetski moment in se ni moglo vsakega pesnika popolno označiti, kakor bi zahvalili književna kritika in zgodovina.

Antologija je razdeljena na tri dele po historičnih periodah. Počenši z realizmom, predhodnikom moderne, ki začema prvi del, prehaja antologija v moderno, obsegajočo drugi del, in se zavriši z najmočnejšim Štadijem lirike v tretjem delu. Vsi trije deli tvorijo enotno knjigo.

V sledi pomanjkanja prostora so izostale biografije in oznake pesnikov. Slovenski pesniki so uvrščeni skupno, v vsakem delu antologije zase. Glede števila slovenskih pesnikov je antologija z malo izjemo popolna. Uvrščena sta celo Novačan in Strniša, dočim Bevk, ki je pomemben pesnik, ni sprejet v zbirko.

Slovenski del knjige je priljivo dobro urejen, dasi bi bil izbor lahko efektnejši.

Kar pa se tiče Župančiča, je stvar tako kočljiva. Pri velikih pesnikih mora biti izbor z izredno pazljivostjo izvršen, treba je nameči upoštevati mnoge faktorje, ki so v temi zvezci s pesnikom. Pri pesnikih z nenavadno močnim razvojem in razmahom se ne sme uporabljati merila, ki je v rabi za manjše pesnike. Za poete-velikanje je treba tudi v antologijah pokazati, četudi skromno, njihov razmah v posameznih fazah, kajti po tem šele si lahko zamislimo pravo podobo njihove sile in ustvarjenja. Pri izboru je treba torej prvič obrati skrb na pesnikove štadije, potem na to, da se ne pokvari celotni vtis s katero manj močno pesmijo, ko bi se vendar dala nadomestiti s celo vrsto slajnih pesmi. In v vsem tem oziru izberi Župančiča ni dočela posrečen. Nedostupljivo se mi zdi, da ni uvrščena Duma, o kateri je omenjeno v predgovoru z besedami: »Nužno ograničenje opsega knjige onemogočilo nam je da uvrstimo nekoje dobre (sic!) ali oduljje pesmi (na pr. Župančičevu »Dumie) ...« Namazuti sem se moral pisec teh vrstic, kajti nisem še čil, da bi bila Duma »dobra« pesem, da bi jo bil torej kdo nekako primerjal z dobrim kruhom, dobrim čevičkom. Take degradacije Dume jaz prenesem. Opraviča s prostorom, da ni sprejeta v zbirko, ne drži. Velikim pesnikom je treba več prostora, če tudi se manjši utisnejo. Sicer pa, ali bi se res bilo dalo tehnički omogučiti, da bi se bila knjiga pomnožila za nekaj listov?

Razen Dume pogrešam pri Župančiču nazako njegovega formalizma, ki je tudi značilen zanji. Ustvaril je z njim dragulje, ki se blestejo kot prekrasno izbruseni demanti v zlatini. Najčistejši jezik, blagoglasen ritem, fiksna oblika in najskrnejša častvo so se združili v umetnine, ki morejo našim južnim bratom pokazati, kar se ritma in blagoglasenja tiče, posebne lepote in zmožnosti našega jezika.

Antologija pa je vsekakor simpatična knjiga in bo dobro služila šoli in vsakemu ljubitelju poezije.

Seznamila bo široko srbo-hrvatsko javnost z našimi pesniki, ravno tako našo s srbohrvatskimi in bo dala vzpodbudo za čitanje, spoznavanje in kupovanje del jugoslovenskih poetov. V zbirki jih je zastopanih 93.

Skusal bom podati kratko oznako srbohrvatskih predhodnikov moderne, ki so zastopani v pričujoči antologiji.

Vojislav I. Ilić je predvsem slikar narave, njegove barve so skromne, včasih sočne inše. Ima konvencionalen izraz, tu in tam neokusen, kmetavski, na pr. v mali pesmi »U pozni jeseni:«

Na pragu starica stoj i mokru življu vabl s repom kosmatim svojim ogroman željov s njom.

Res pristna kmečka sidila. Iz svojega miljaja se je dvignil s pesmijo »Ciganče«, ki je lepa in da slušati pesnika.

Jako simpatičen je Milorad I. Mitrović. Ima v zbirki štiri lepe pesmi, od katerih je »Bila jednom ruža jedna« jako ljubka.

Mileta Jakšić pokaže v »Letnji noči« dosti pesniškega čustva, obliko je moderna.

Jako interesantan je Aleksander Santič. Njegov izraz je pregnant in efekten. Ljubavne pesmi so južno temperamentne. »Pod jorgovanom« je krasna, učinkujoča pesem v svojem žanru,

Šantič goji tudi razpoložensko pesem okolice, miljeja.

Djurij Arnold ima preproste, čedne pesmi, brez posebnega zanosa.

August Harambašić je nekoliko podoben našemu Jenku. Njegove drobne pesmi se čitajo prijetno in so ljubke s svojim neposrednim, preprostim izrazom.

Silvije Str. Kranjčević je mož globokih misli in njegove pesmi nikdar ne zavzeme veselo in lahkočuno. Vedno so mu pred očmi problemi življenja, človečanstva in stvarstva. V vrtincu bakhana, ko gori v njem strast in hoče izbruhniti, ga nenadoma prevezane silna tenkočutnost in sočutje do nedolžnih deklik, ki so bile in bodo počaže, kakor da se neka strašna, močna pošast igra s človeško nežnostjo in nedolžnostjo. Misel na nesrečno človeštvo ga razčaloča v globine srca in iocati mora za »tuje grehe, tuje zločine« in ne more sam uživati, dasi divja v njem poželjenje. Z bolestjo vidi, kako drvi človeštvo v vsestranski moralni propad. Zaman je umrl Krist:

Da ukidoste rostvo in cirkus i hijenu, pa odvedoste ljudstvo u krščansku arenu!

Badava tamjan mnogi i ponosni oltari, badava alem gori na kruni i tiari!

To je silen protest proti nerazumljenjem in izpačenemu krščanstvu, ki se je zlorabil v vekovih. To je obsodba naše civilizacije in državnosti.

Kranjčević ni toliko subjektiven, on je predsem pesnik človečanstva, veljnosti in mistike. Njegova izrazitost je sijajna in svojevrstnost njegove poezije ga stavlja v vrsto največjih pesnikov.

Ante Tresić-Pavličić je pesnik stvarstva, a ne pronikne ga globoko s svojo dušo in predvsem samo nanizuje buine slike iz prirode.

Tugomir Alaupović je mračen, globoko čutec za človečstvo in zlasti opozovalec. Njegova pesem »Stjene« je lepa meditacija.

Marin Sabić je nadarjen pesnik, ima pa tudi povsem vsakdanje poem.

Rikard Katalinić – Jeretov ima prijetne barve na svojih sličicah iz prirode.

On je zadnji od srbohrvatskih pesnikov v prvem delu antologije. Z njim se konča doba predhodnikov moderne.

Utrinki.

Lepo je življenje. Pojdite rukom življati in godnimi, nezadovoljnimi, makomenti! Poglejte po ulicah! Kedaj je bilo več svile, lepih nogavic, dražestih čevišč, bujnih toatal, dragocenih kožnjev! — Ej vraka, človek se kar bolji in tresa, da se ta lepa red ne omaze v vsošilnem blatu. Pa se ne in ne. Vedno levo, vedno novo — čimdalje konfornejše. — Polidle se so solit ve predvojne čmerike! Lepo je v prijetnu na svetu! —

Hoteji polni eleganca, kavarne nabite, kletti v delitvi razkošja, beznice načrte in razne sodržine — In da bi bilo hudo?! No, težko obrekovanji si nalazejo na svoje ramenе! — — — Kdo so vti ti srečni ljudje? — Ljudje, ki imajo lahko vest, ki ne orjejo in ne sejejo, a vendar bogato žanjejo. — — —

Ponjeno, v dve gubi sklonjen stopa po avtomobilih razvojeni cesti uradnik v ročilno mestne okolice. Izobil se je za hip mestnega vrenja, utonil hoče nameč skribi — vsaj za trenutek. Obraz uradnika, kletti v delitvi razkošja, beznice načrte in razne sodržine — — —

Božič. Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! — Mir — da mir! — Sveti večer. — Temna seba, na posteli bolnički. — Zunaj tull mirila burila, dež spirala okna. »Mama, božičnega drevesca ni, ali je Jezušček na nas pozabil? Saš sem bila prilna! Vsako leto smo ga imeli!«

— Tiso bodi Vitka več, atek nima denarja. —

— Aatek, šemu atek? Jezušček! On lahko prinesi. —

— Da on lahko, ali vidiš, grdo vreme je. —

— Ali za sedovede ni pregrdo? Jo, kakšno drevesce imajo, prav do stropa, pa darila — darila! Videla sem vse, Tinica me je pelljala v sobo. — Pa naš atek je uradnik, atek sedovede Tince pa — — —

— Tiso, tiso Vitka, Jezušček ti bo drugo leto prinesel, pa koliko! K meni se stisni, povedala ti bom povest. —

— Tudi lansko leto si tako rekla, ko smo imeli le malo drevesce brez darov. Vsako leto je slabše. — — — V kotu je sedel oče, podpiral trudno glavo, solze so mu polze po razorenem licu v sivo brado in posebno zadovoljnost je čutil, da ni bilo luč.

— Silvestrov. V dvorani šum, petje, godba — pes — nebeski sijaj, vino, Šampanjec, cvetje, svila, ratanje, objemi, orgle — — —

Zapravilni milijoni, vsi krvavi žuljev, orošeni s solzami poštenih dobrih — Izmožgan in zapostavljanih. —

O mati domovina, zakrij si oči in razkoši! — — — Temi sinovi so te nekoč prodali v sredstvih, potisnili ti trnjevo krono na glavo, sedaj te misljijo pribiti na kriz. Gospod, usmili se nas!

»Se en Štefan za tiste škrice, pa zapojeti sto: »Kak luštno je na svet! — potem pa ře en Štefan, pa ſe ne gremo. — — —

— Kam sedaj? * * *

— Domu!*

— Vraga, ti imaš doma lepo, mr. *

— Lepo?! bratec, ko bi ti vede! Gospodar je nad menoj, kakor vrag nad grešno dušo. Rad bi me izrinil iz stanovanja. Dusi mu veriščkov inserat: »Ponubda: 20.000 K onemu, ki mi preskrbi v mestu stanovanju 3 sob. Seveda priti je moralna zamerja, vendar vse je dejal takrat; ali ne vede, kaj mi je bilo, da sem premalo ponino milostivo hišno gospo pozdravil.«

Ljubljana, Stari trg 19-II

Najkulantnejši in najmodernejši anončni in reklamni zavod „APOLLO“ R. Golebiowski

Ljubljana, Stari trg 19-I

Izda najmodernejše in najuspešnejše reklame. — Sprejema naročila za vse tu in inozemske časopise. — Kakor tudi naročila za vsakovrstne tiskovine etiket itd.

Točna postrežba.

Pisarniški vodja

Samostojen bilancist s prakso v več strokah, dober organizator, izče stalnega nameščanja v mestu ali na deželi, samo pri večjih podjetjih. Ponudbe pod „Samostojen 1524“ na upr. Slov. Naroda.

Redka prilika!

Redka prilika!

Proda se

Lepo posestvo v Ljubljani

z novozgrajeno vilo, velikim vrtom, z obširnim stavbim prostorom, pripravnim za večje obratovanje. Lepo stanovanje takoj na razpolago. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1634

Zastopnika in akviziterja

marijivega, zolidnega in poštovanega
izte za Celje, Maribor, Plju, Krani, Novemesto, Kočevje, Zagreb,
Osijek, Novi Sad, Subotica, Beograd, Skoplje, Split.

Amončno in reklamno podjetje JOZO ZORMAN, Ljubljana,

Gledališka ul. 2, telefon št. 231.

Uprava stenskih reklamnih načrtov mest in kopalnišč kraljevine SHS.

ELIN, družba za električno indust. d.z.o.l.

ELIN gradi električne centrale.

ELIN proizvaja in dobavlja vse električne stroje
in elektrotehnične aparate in izdelke.ELIN prokrtira brezplačno vse naprave in obrate,
ki so v zvezi z elektrotehniko.

Tehnične pisarne in zaloge:

LJUBLJANA, Dunajska cesta, palata Ljubljanske
kreditne banke, MARIBOR, Vetrinjska ulica 11

Vse pravne posle in trgovska ter druga zastopstva

v BEOGRADU

prevzema in najtočnejše izvršuje FRAN KOLAR, nadsvetnik finančnega ministra v o. pisarna za pravne slike in zastopstva v finančno-upravnih zadevah v Zemunu, Markovičeva ulica 2-II.

Zastopa in posreduje v finančnih in upravnih zadevah pri
DR. Savetu, pri vseh ministrstvih, uradih, oblastih in konzulatih, kakor pri: prošnjah, pritožbah, spornih in kazenskih karinskih zadevah, davkih, monopolih, trošarini, pristojbinah, koncesijah, vizumih, opcijah, drž. dobavah itd.

Brzojav: KOLAR ZEMUN.

Telefon: 116.

POSLOVNE KNJIGE

Kupite najcenejše pri tvrdki

„LINEA“

tovarniška zaloga ALFONZ ŠKOF, Ljubljana
Gospodarska cesta 10 (nasproti protestantske cerkve)

Specjalna naročila raznih journalev itd. dobavim v najkrajšem času

ZA TRGOVCE ZNATEN POPUST

Zelo ugodna prilika!

V nedeljo, dne 25. februarja ob 1. uri popoldan se bo vrnila na lico mesta prostovoljna javna dražba posestva in hiš, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, lokala za trgovino, kleti, hleva, šope, skedenja in dravnice, dalje sadni vrt, gozd, velika njiva in dva travnika. Stanovanje je lahko takoj ali pa po dogovoru na razpolago. Nad vse je priporočljivo za gg. trgovce, ker se v hiši nahaja že nad 20 let trgovina z mešanim blagom in kar je nekaj izvanrednega, je v celi občini, ki šteje do 400 hiš, kakor tudi v okolici, edina ta trgovina. Posestvo se nahaja ob deželni cesti v Podgorici, 1 in pol ure od Ljubljane, s krasno okolico. Vzrok prodaje je vsled nakupa večjega posestva. — Pojasnila daje Jakob Menart, trgovec, Domžale.

Iščem stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene ali dveh sob v stari ali novi hiši. — Ponudbe pod „Nuino T 1663“ na upravo Slovenskega Naroda. 1663

Meblovana soba

z električno razsvetljavo, z dvema posteljama za dva gospoda se takoj odda s branjo v sredini mesta. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1662

Službe išče strojnik

z večletno prakso za takojšen nastop, najraje gre na kakšno opekarno ali žagni. — Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 1672

Prazno ali opremljeno sobo

z posebnim vhodom in po možnosti z električno razsvetljavo ISCEM ZA TAKOJ ali s 1. marcem. — Ponudbe prosim pod »Soba I/1684« na upravo Slovenskega Naroda.

Zastupnika

TRAŽI ZA ŽITARSKI POSAO koji imade skladište + poslovnicu. Ponudbe pod »Zastopnik/1688« na upravn. »Slovenskega Naroda.«

Knjigovodja

perfekten bilancist, z večletno prakso, zeli vstopiti kot glavni knjigovodja v veliko trgovsko ali industrijsko podjetje. Ponudbe pod »Knjigovodja 1636« na upravo Slov. Naroda. 1636

Iščem malo posestvo

v načaju
če mogoče v Ljubljani ali v bližini Ljubljane. Ponudbe pod »D. S. 1638« na upravo Slov. Naroda. 1638

Kupi se več dobro ohranjenih letalikov

Ljubljanskega Zvona.

Ponudbe z navedbo letnika in cene na upravo Slov. Nar. pod »Zvon 1668«.

Rot kompanjon S 100.000 dinarjev

bliželj v kakšem zelo dobitčanosno podjetje ali trgovino s sigurnostjo v Ljubljani. Ponudbe pod »Družbenik 6-685« poštno ležeče, Ljubljana. 1666

Trgovska sotrudnica,
boljše moč, z večletno prakso v speciji, delikator ter galanteriji, kakor tudi mešanega blaga na deželi ter varjena življanja, ISCE MESTA V BOLJSI trgovini. Prevzame tudi mesto blagajalnice. — Ponudbe na upravo Slov. Nar. pod »Boljše moč/1645«.

Spreten

urar

zmožen deželnega jezika, vajen občevanja s strankami, se sprejme v urar sko trgovino v Mariboru za poslovodijo. Vel pove Anton Kiffman, Maribor.

Proda se kompletan mehanizem

za električni pianino, event. po dogovoru cel električni pianino ter skoro nov šivalni stroj Singer s kablnim mizo. — Ogleda se vsak dan od 11. do 2. pop. Strelška ulica 2°. L. nadst., vrata 9. 1619

Perfektna strojepiska

popolnoma večja slovenskega in nemškega jezika ter stenografske, z večletno prakso v trgovski ali tehnični pisarni, se sprejme v trajno službo pod ugodnimi pogoji v Ljubljani za takojšen ali čimprejšnji nastop. V poštev pridejo samo dobro kvalificirane moći, take s znanjem srbohrvaščine, francoščine ali latinske imajo prednost. Pismene ali ustne ponudbe na: Civilna inžinjer V. Klemenc, Ljubljana, Kersnikova ul. 7.

VII. MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM V PRAGI od 11. do 18. marca 1923

Ugodnosti za posestike:
75 % popusta pri vidišenju potnik listov, 33 % popusta pri osebnih in brzovlačkih čol. želesnih pri potovanju v Prago in nazaj

Legitimacije in informacije:
Češkoslov. konzulat, Ljubljana, na Bregu 8
Aloma Company, d. o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3

BREMEN — NEW YORK

Direktna zveza s prekrasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, snažnosti in izborni prehrani. Hitre in varne ladje.
„George Washington“ „America“
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahvaljujte natanko na pojasnila in vozni red št. 281.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske zadruge

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavnica: Din 60.000.000. Rezerva: Din 30.000.000.

Podružnice:

Bled, Cariat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

Ameriški oddelok.

Naslov za brzovaje: Jadranska.

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortland Street 82, New-York City.

Banko Jugoslov de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

PHILIPS

ARGENTA